

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY STARA BIAŁA

z dnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stara Biała na lata
2025-2027

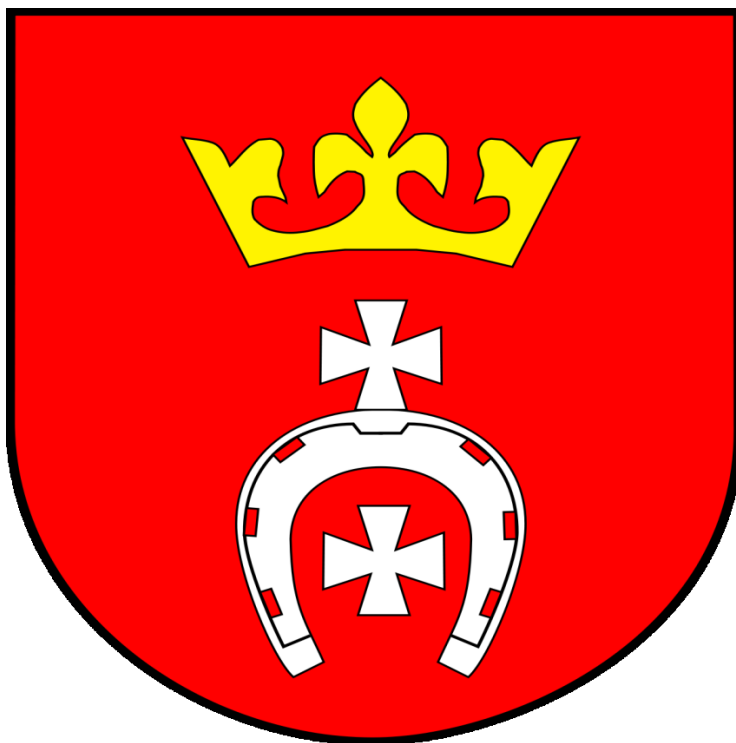
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49), uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2025 r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Stara Biała
z dnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY DLA GMINY STARA BIAŁA
NA LATA 2025-2027**

BIAŁA 2025

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	3
3. OCENA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022-2024.....	5
4. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA GMINY, ZASOBY I DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	6
5. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	12
5.1. ASYSTENT RODZINY	12
5.2. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	14
6. Analiza SWOT	15
7. CELE, ZADANIA, TERMINY WSKAŹNIKI, FINANSOWANIE PROGRAMU	16
8. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU	18
9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	19
10. PODSUMOWANIE PROGRAMU I REKOMENDACJE	20

1. WSTĘP

Rodzina jest pierwszym naturalnym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości i tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. To w rodzinie dziecko nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących stosunkach międzyludzkich, uczy się wyrażania swoich uczuć oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. To rodzina kształtuje osobowość dziecka, postawę społeczną i wyznacza koleje losu. Rozwój cywilizacji, ciągły pośpiech, wszechobecne media społecznościowe powodują degradację rodziny i jej najistotniejszych wartości.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza rodziców, brak poczucia bezpieczeństwa, narastające konflikty powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającym środowiskiem dla prawidłowego rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby pozostało w nim jak najdłużej. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Należy przez to rozumieć obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i osób wspierających rodzinę, zmierzający do przywrócenia normalizacji życia rodzinnego. Pozostawienie rodziny bez profesjonalnego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje nasilenie negatywnych zjawisk, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Istotne jest więc opracowanie na kolejne lata spójnego, gminnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz wypracowanie planowych działań mających na celu utrzymanie bądź przywrócenie rodzinie biologicznej zdolności do wypełniania tych funkcji. Działania te przebiegać powinny zespołowo bez barier resortowych, szczeblowych, instytucjonalnych.

2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz.49), a dokładnie jej art. 176 pkt. 1 nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Ponadto w niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system opieki i wspierania rodziny, w szczególności: Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2027, zwany dalej „Programem” jest narzędziem służącym do realizacji spójnej polityki gminy Stara Biała na rzecz umacniania rodzin zamieszkujących na jej terenie. Powiązany jest z dokumentami strategicznymi gminy, pisuje się w priorytety, cele strategiczne i kierunki działań, określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2022-2026. Spójny jest również z założeniami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Stara Biała na lata 2024–2027 oraz uchwalanym corocznie Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stara Biała.

Program został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych dotyczących współczesną rodzinę. Wykorzystano w niej materiały własne, roczne sprawozdania oraz dane podmiotów, z którymi

ośrodek współpracuje w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Integralną częścią Programu jest raport z badań ankietowych przeprowadzonych na przełomie września i października 2024 r. wśród dorosłych mieszkańców gminy oraz dzieci i młodzieży szkolnej dot. zagadnień związanych z aktualnymi potrzebami rodziny.

Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, określa cele, zadania poszczególnych podmiotów wchodzących w skład gminnego systemu wsparcia rodziny, wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny biologicznej, jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci.

SCHEMAT GMINNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZINY

Mając na uwadze powyższe - w opracowaniu kolejnego trzyletniego programu wspierania rodziny wzięto pod uwagę zmiany demograficzne, prawne, korzystną zmianę sytuacji ekonomicznej oraz szersze podejście do tematyki pomocy rodzinom, polegające na budowaniu wsparcia również w zakresie animowania czasu wolnego, podejmowania działań ukierunkowanych na szeroko rozumianą jakość życia. Te założenia są komplementarne i wpisują się w planistykę dokumentów wyższego rzędu. Stale aktualny będzie postulat analizowania sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo, wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny, pracowników socjalnych oraz specjalistów, podnoszenie przez rodziny własnych kompetencji i umiejętności wychowawczych, czy też promowanie idei rodzin wspierających.

3. OCENA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022-2024

Działania zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 przyjętym Uchwałą Nr 296/XXXI/22 z dnia 07.04.2022 r. Rady Gminy Stara Biała były realizowane przez wszystkie instytucje gminne i podmioty działającymi na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

Do monitorowania realizacji zadań określonych w Programie powołany został przez Wójta Gminy Stara Biała w drodze Zarządzenia Nr 46.2022 z dnia 20.04.2022 r. Zespół ds. monitorowania realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024. Zespół spotkał się 6-krotnie.

Roczne sprawozdania z realizacji Programu w latach 2022-2024 wskazują, że podejmowane działania przyczyniają się do rozwijania zintegrowanego systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym. W wymiarze ilościowym i jakościowym dostrzega się poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, która wprost oddziałuje na sytuację rodzin. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Płocku pozostaje na podobnym poziomie od co najmniej 3 lat i stanowi niespełna 4% ogółu ludności gminy w wieku produkcyjnym. Również liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zmniejszyła się w porównaniu do lat ubiegłych. To nie tylko efekt realizowanego w Polsce Programu „Rodzina 500+” (obecnie 800+) ale przede wszystkim efekt zintensyfikowanych działań na poziomie lokalnym w ramach pracy socjalnej, pomocy asystenta rodziny, poradnictwa i programów profilaktycznych prowadzonych na terenie szkół i przedszkoli. Relatywnie dobra sytuacja społeczna w gminie umożliwia z jednej strony koncentrowanie się na ograniczaniu zjawisk niepożądanych, dysfunkcji obecnych w części rodzin czy też profilaktyce uzależnień. Z drugiej natomiast zakłada się szersze oddziaływanie, skierowane na wszystkie rodziny zamieszkujące gminę.

Dla podsumowania realizacji Programu przeprowadzono badania ankietowe, których celem było ustalenie aktualnej sytuacji rodzin zamieszkałych na terenie gminy wraz ze wskazaniem oczekiwanych kierunków działań na kolejne lata. W badaniu wzięło udział 116 osób dorosłych, a w tym 84% kobiet oraz 16% mężczyzn oraz 142 uczniów, z czego 46% dziewczynek i 54% chłopców.

Dorośli mieszkańcy gminy zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na pierwszym miejscu wskazali na brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (36%), na drugim miejscu - brak ofert „rodzinnego” spędzania wolnego czasu (30%) oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologicznego i bezpłatnego poradnictwa prawnego (30%). Jednocześnie mieszkańcy mieli możliwość określenia głównych potrzeb rodzin w środowisku lokalnym. Ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę ułatwienia dostępu do usług psychologicznych (54%), na organizację opieki nad dziećmi do lat 3 (44%) oraz dostępu do rehabilitacji (41%). Mieszkańców gminy zapytano również o formy wsparcia, jakie ich zdaniem powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu poprawy sytuacji rodzin z dziećmi w sferze opiekuńczo-wychowawczej. I tak, 61% wskazało na potrzebę utworzenia placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie specjalistycznej (terapia pedagogiczna, psychologiczna, socjoterapia itp.), 60% na indywidualną pomoc psychologiczną/terapeutyczną, a 59% na placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (świetlice, ogniska wychowawcze).

Z kolei dzieci i młodzież szkolną zapytano o najważniejsze ich zdaniem problemy występujące w ich środowisku. Na pierwszym miejscu wskazali na palenie papierosów/e-papierosów (43%), spożywanie alkoholu (37%) i zażywanie narkotyków/dopalaczy (30%) Jednocześnie poproszono uczniów o określenie tego, czego potrzebowałiby najbardziej w swoim środowisku. 40% uczniów wskazało na organizację większej liczby obozów, kolonii, półkolonii; 37% uczniów wskazało na organizację miejsca spotkań dla młodzieży, a 32% na organizację wyjazdów na basen.

4. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA GMINY, ZASOBY I DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Gminę Stara Biała w 2023 roku zamieszkiwało 11 703 osoby (w tym w przedziale wiekowym od 0 do 18 r.ż. - 2429 osób), natomiast na koniec 2024 r. było 11 684 mieszkańców (w tym w przedziale wiekowym od 0 do 18 r.ż. - 2394 osób). Analizując powyższe dane można stwierdzić, że liczba mieszkańców gminy Stara Biała utrzymuje się na podobnym poziomie. Wg danych statystycznych niespełna 29% mieszkańców gminy Stara Biała jest stanu wolnego, 58% żyje w małżeństwie, 3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10% to wdowy/wdowcy.

Na terenie gminy obserwuje się malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Widoczna jest natomiast tendencja wzrostowa wśród osób w wieku poprodukcyjnym, która świadczy o starzeniu się społeczeństwa (czyli zwiększeniu się udziału starszych osób w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału w tej strukturze dzieci). Jest to proces, który postępuje od wielu lat i nadal przybiera na sile. Zmiany demograficzne tego typu mają istotne znaczenie dla kraju ze względów ekonomicznych, jak i społecznych.

Edukacja szkolna w gminie Stara Biała realizowana jest w czterech placówkach oświatowych:

- Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym,
- Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach,
- Szkoła Podstawowa w Starej Białej,
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie.

Według stanu na 31.12.2023 r. uczyło się w nich 1001 uczniów, natomiast na koniec 2024 r. liczba uczniów wzrosła do 1071. Placówki oświatowe prowadzą dla dzieci świetlice szkolne, umożliwiają dożywianie, realizują programy profilaktyczne, prozdrowotne, wychowawcze, zapewniają pomoc nauczyciela wspomagającego, organizują zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne. W szkołach coraz więcej diagnozuje się dzieci z problemami emocjonalnymi; nadpobudliwość, wybuchowość, spadek zaangażowania w naukę, pogorszenie się relacji między rodzicem a dzieckiem, agresywne zachowania, trudności dotyczące relacji z rówieśnikami, uzależnienia od telefonu i gier komputerowych, e-papierosów itp. Wszystkie takie sytuacje wymagają fachowej i specjalistycznej pomocy. Według danych zebranych ze wszystkich gminnych szkół podstawowych i placówek przedszkolnych wynika że średniorocznie ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego korzysta 60 rodzin, ok. 140 dzieci objętych jest pomocą psychologa i ok. 185 wsparciem pedagoga szkolnego.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci w gminie jest edukacja przedszkolna. Na terenie gminy funkcjonują dwie placówki przedszkolne tj. Przedszkole w Nowych Proboszczewicach oraz Samorządowe Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie. Do placówek tych w 2023 r. uczęszczało 302 dzieci, w 2024 r. 294 dzieci.

W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców gminy, szczególnie młodych rodziców w roku 2024 w miejscowości Maszewo Duże rozpoczęła się budowa żłobka (dla 100 dzieci) i przedszkola (dla 150 dzieci). W budynku zaprojektowano również pełen zestaw gabinetów niezbędnych w tego typu obiektach (logopeda, psycholog, pielęgniarka, pedagog itp., a także salę sensoryczną).

Alternatywą na lepszy rozwój dzieci i niwelowanie negatywnych zachowań wśród dzieci jest dobrze wyposażona baza sportowa w szkołach, ogólnodostępne boiska, bieżnie, korty tenisowe, siłownie wewnętrzne i zewnętrzne, place zabaw, kluby sportowe, ogniska muzyczne i taneczne oraz prężnie działający Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej, który tworzy dla dzieci, młodzieży oraz ich rodziców możliwości samorealizacji, rozwoju zainteresowań i pasji. Organizuje pikniki, turnieje, zawody sportowe, koncerty, biesiady, spotkania z ciekawymi ludźmi które umożliwiają integrację i wspólne spędzanie czasu z rodziną.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej z Filią w Nowych Proboszczewicach poza działalnością ściśle związaną z udostępnianiem materiałów bibliotecznych prowadzi również działalność kulturalno-edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży szkolnej (szczególnie w okresie wakacji i ferii zimowych). Wszystkie te działania odgrywają istotną rolę w rozwoju i wychowaniu dzieci jednakże mają charakter doraźny i nie zamykają się ściśle w systemie wspierania rodziny.

Efektywnym sposobem wspierania rodzin na poziomie gminy, zwłaszcza tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej był działający od września 2023 r. do listopada 2024 r. Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży prowadzony przez Fundację Przystanek RODZINA w ramach projektu „Ośrodki wsparcia dla dzieci i młodzieży na Mazowszu Płockim”. Ośrodek wspierał dzieci u których zaobserwowano objawy obniżonego nastroju i stresu, trudności dotyczące relacji z otoczeniem, agresywne zachowania, nadużywanie urządzeń cyfrowych.

Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Stara Biała odpowiada Posterunek Policji w Starej Białej. W okresie ostatnich trzech lat na terenie gminy nie ujawnili nieletnich sprawców w takich kategoriach przestępstw jak: przestępstwo drogowe, przestępstwo narkotykowe, kradzież mienia, uszkodzenie rzeczy, bójka, pobicie, uszczerbek na zdrowiu, wymuszenie rozbójnicze, znęcanie nad rodziną. Ujawniono natomiast 2 nietrzeźwe osoby do 18 roku życia. Nie oznacza, że problem ten nie istnieje. Funkcjonariusze Posterunku Policji w Starej Białej podejmują działania na rzecz wspierania rodziny, do których można zaliczyć: monitorowanie sytuacji w rodzinach wychowujących dzieci i zagrożonych licznymi dysfunkcjami, szczególnie poza godzinami pracy innych instytucji; podejmowanie działań chroniących osoby doświadczające przemocy w ramach procedury Niebieskie Karty; podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień (spotkania edukacyjne dla uczniów, kadry pedagogicznej).

Każda rodzina spotyka się z problemami, jakie niesie ze sobą codzienność. Istnieją rodziny, które potrafią własnymi staraniami wypełniać swoje funkcje i wynikające z nich zadania, ale są także takie, które nie radzą sobie z rozwiązywaniem życiowych problemów. Pierwsze z nich określamy mianem funkcjonalnych, wydolnych, natomiast drugie – dysfunkcjonalnych.

Rodzina dysfunkcjonalna to bardzo często:

- rodzina z problemem bezrobocia i ubóstwa;
- rodzina z problemem przemocy domowej;
- rodzina z problemem alkoholowym;
- rodzina z problemem niepełnosprawności lub/i z przewlekłą chorobą;
- rodzina z problemem uzależnienia od multimediiów.

Wyszczególnienie problemów społecznych w gminie Stara Biała wpływających na funkcjonowanie rodzin.

1) Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu Gminy Stara Biała pozostaje na podobnym poziomie. W 2022 r. liczba bezrobotnych wynosiła 301 osób; w 2023 r. 276 osób, natomiast w 2024 r. 310 osób. Z powodu bezrobocia ze świadczeń pomocy społecznej korzystają średniorocznie 34 rodziny. Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek ale także negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny, zaburza relacje jej członków i narusza poczucie bezpieczeństwa. Na skalę bezrobocia szczególnie tego nierejestrowanego ma wpływ brak na terenie gminy żłobka - miejsca opieki nad dziećmi do lat 3. Wielu młodych rodziców, szczególnie matek podejmuje pierwszą pracę dopiero kiedy dziecko obejmie system przedszkolny.

2) Ubóstwo

Brak środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb i realizację zadań rodziny pozbawia jej członków aspiracji edukacyjnych, zawodowych, obniża poziom warunków mieszkaniowych, ochrony zdrowia, ogranicza możliwości wypełniania zadań wychowawczych, uczestniczenia w życiu kulturalnym, powoduje poczucie niepewności i brak stabilizacji, rodzi konflikty, wzajemne pretensje i bezradność wobec dzieci. Skutkiem tego jest również specyficzna dyskryminacja i wykluczenie ze środowiska społecznego. Wychowanie w rodzinie, gdzie brak jest środków finansowych na jej funkcjonowanie, ma ogromny wpływ na wszystkich jej członków, a przede wszystkim na dzieci, które dopiero kształtują swoją osobowość, swój światopogląd oraz perspektywy życiowe.

3) Przemoc domowa

Zjawisko przemocy domowej jest jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego, występuje niezależnie od kultury, wykształcenia i poziomu intelektualnego, wyznania czy też statusu materialnego. Szczególnie narażone na przemoc i jej negatywne następstwa są dzieci. Wiąże się to z ich bezbronnością oraz brakiem umiejętności radzenia sobie z silnymi, negatywnymi emocjami. W gminie Stara Biała funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy domowej oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz pracy powoływanych przez Zespół - Grup diagnostyczno-pomocowych realizujących procedurę „Niebieskie Karty”.

Tabela 1. Skala zjawiska przemocy domowej

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart WSZCZYNAJĄCYCH PROCEDURĘ w danym roku	16	15	28
Liczba osób doświadczających przemocy domowej na podstawie WSZCZĘTEJ PROCEDURY w danym roku <i>w tym liczba dzieci /młodzieży do 18 r. ż.</i>	20 3	17 2	61 28
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej	17	14	6
Liczba spotkań grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	190	166	255

Źródło: Dane sprawozdawcze ZI

4) Alkoholizm

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, nerwowości i lęku. Niewłaściwe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tych rodzinach jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej i umieszczenia w systemie pieczy zastępczej.

Wszelkie działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych inicjuje, realizuje i monitoruje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej. Jej celem jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Rodziny z terenu Gminy Stara Biała mają możliwość korzystania z bezpłatnych usług: Gabinetu Psychologicznego w NZOZ „Biała” oraz Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego - w budynku Urzędu Gminy Stara Biała.

Usługi przeznaczone są dla osób uzależnionych i współuzależnionych (alkohol, narkotyki i inne uzależnienia) oraz grup wsparcia z programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.

Tabela 2. Formy wsparcia w ramach GKRPA

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób dorosłych korzystających z Gabinetu Psychologicznego	62	45	35
- liczba porad	339	261	293
Liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego	25	53	60
- liczba porad	113	125	169
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	18	15	17

Źródło: dane sprawozdawcze GKRPA

5) Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność jest tym czynnikiem, który powoduje zmiany w funkcjonowaniu całego systemu rodzinnego. Niepełnosprawność nie jest bowiem problemem wyłącznie osoby z niepełnosprawnością, ale przez sieć wzajemnych powiązań tworzy sytuację, w której uczestniczy również jego najbliższe otoczenie. Cała rodzina jest uwikłana w problem niepełnosprawności i dotknięta jest nią we wszystkich swych funkcjach i w codziennym życiu. W analizach jakości życia rodzin powtarza się twierdzenie, iż niepełnosprawność tworzy sytuację trudną pod względem emocjonalnym, społecznym, obniża poziom jakości życia rodzinnego w wymiarze ekonomicznym, kulturowym, zdrowotnym.

Analizując dane sprawozdawcze GOPS z udzielonych w ostatnich trzech lat 2022-2024 świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach oraz powodów ich przyznania wynika że liczba rodzin z roku maleje. W ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz innych systemów zabezpieczenia społecznego rośnie natomiast liczba osób z niepełnosprawnością lub ciężką, długotrwałą chorobą.

Tabela 3. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogólna liczba rodzin objętych pomocą społeczną - liczba osób w tych rodzinach	189 435	204 457	148 324
Liczba rodzin którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej	104	104	80
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej	85	100	68
Liczba „rodzin z dziećmi” objętych pomocą społeczną w tym:	79	68	47
Liczba rodzin pełnych	69	59	41
Liczba rodzin niepełnych	10	9	6
Liczba rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo	14	14	13

Źródło: dane sprawozdawcze GOPS na podstawie MRiPS-03

Tabela 4. Główne powody przyznania pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ubóstwo	47	51	42
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	12	11
w tym; wielodzietność	7	6	5
Bezrobocie	37	40	27
Niepełnosprawność	48	61	50
Długotrwała lub ciężka choroba	47	41	33
Bezradność w sprawach opiekuńczych, wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	14	14	13
w tym; rodziny niepełne	5	7	5
rodziny wielodzietne	5	7	7
Przemoc domowa	1	2	3
Alkoholizm	10	12	7

Źródło: dane sprawozdawcze GOPS na podstawie MRiPS-03

Tabela 6. Inne formy wsparcia dla rodzin z dziećmi

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci/młodzieży korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”	63	67	61
Liczba rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych	23	16	8
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	551	520	494

Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	46	42	52
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	183	231	96
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Za Życiem”	2	2	1
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	32	34	30
Liczba dzieci, które wyjechały na bezpłatne kolonie letnie z programem profilaktycznym	36	28	30

Źródło: Opracowanie własne

6) Wyuczona bezradność i niewydolność wychowawcza

Problemy wychowawcze, a szczególnie niewydolność wychowawcza rodziców mają określone konsekwencje dla całego społeczeństwa. I to zarówno w wymiarze horyzontalnym (dzieci, które wadliwie funkcjonują w grupach rówieśniczych i w szerszym otoczeniu społecznym), jak i wertykalnym (dzieci przenoszące konsekwencje braków socjalizacji w swoje dorosłe życie i zakładane przez siebie rodziny). Z kolei wyuczona bezradność rodzi się z braku umiejętności rozwiązywania problemów. Osoba taka uważa, że nie ma żadnej mocy sprawczej, że jej czyny nie powodują żadnych widocznych zmian na lepsze. Wtedy dochodzi do wniosku, że skoro nic się nie zmienia, to równie dobrze można nie robić nic. Zatraca wówczas zdolność dostrzegania prostych rozwiązań i uczenia się, reagując wycofaniem. Spada motywacja do działania, a władzę nad osobą i rodziną przejmuje lęk, bierność, apatia i depresja. Bardzo trudno pracuje się osobami i rodzinami, które nie czują potrzeby wprowadzania jakichkolwiek zmian w swoim życiu poprawiających ich funkcjonowanie w społeczeństwie. Osoby z tych rodzin coraz częściej stają się również wykluczone cyfrowo i nie odnajdują się we współczesnym świecie. Nie potrafią przyjąć pomocy, okłamują siebie i innych, często negują problemy.

7) Brak rodzin wspierających

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka; prowadzeniu gospodarstwa domowego; kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Osoby z reguły nie chcą angażować się w życie innych, nie czują się kompetentne by pomagać lub mają własne problemy. Brak zaangażowania się w problemy innych rodzin, obojętność, brak dostatecznej wiedzy na temat roli i funkcji rodzin wspierających powodują, że w małych środowiskach wiejskich nie ma osób chętnych na pełnienie funkcji rodzin wspierających jak również rodzin, które oczekiwałyby takiej formy wsparcia. Na terenie gminy są rodziny, które udzielają wsparcia rodzinom w potrzebie, jednak nie są zainteresowane sformalizowaniem swojej działalności.

8) Brak placówek wsparcia dziennego

Na obecną chwilę na terenie gminy nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego, w rozumieniu przepisów Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dobrym rozwiązaniem byłaby świetlica środowiskowa, która pozwoliłaby na otoczenie dzieci i młodzieży opieką wychowawczą, tworząc warunki do nauki, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, wyrównując braki wychowawcze rodziny i eliminując negatywne zachowania.

5. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 6) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

5.1. ASYSTENT RODZINY

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2013 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Stara Biała został zatrudniony asystent rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych z dziećmi,

- 5) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 6) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 7) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- 8) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 9) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 10) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci,
- 11) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Asystent rodziny pracuje również z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, mogą zdarzyć się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z trzech przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Tabela 7. Wsparcie asystenta rodziny

Wyszczególnienie w latach	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny narastająco w danym roku			
a) liczba rodzin, w tym;	19	15	20
objętych na podstawie ustawy „Za życiem”	1	1	0
b) liczba osób w tych rodzinach	68	57	72
c) liczba dzieci w tych rodzinach	40	33	38
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na podstawie:			
a) wniosku pracownika socjalnego	13	10	15
b) postanowienia sądu	5	4	5
Rodziny, w których asystent rodziny zakończył pracę, z powodu:			
a) zrealizowania planu pomocy	3	1	2
b) zmiany miejsca zamieszkania	2	1	2
c) cofnięcia zgody na współpracę	1	0	2
Rodziny biologiczne objęte asystenturą podczas pobytu dzieci w pieczy:			
a) liczba rodzin	0	1	3
b) liczba osób w tych rodzinach	0	1	5

Źródło: Opracowanie własne

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz rażących zaniedbań godzących w dobro dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania w imię nadrzędnego priorytetu ochrony dobra dziecka. Spoczywa na nich obowiązek informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku ujawnienia krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji. W sytuacji kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas dziecko może zostać umieszczone zarządzeniem sądu rodzinnego w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w pieczy - co do zasady jest możliwe wówczas, jeżeli wcześniej zastosowane inne środki (przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy) oraz formy pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka.

5.2. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Na terenie gminy Stara Biała funkcjonuje: 1 rodzinny dom dziecka, 3 rodziny zastępcze niezawodowe oraz 5 rodzin zastępczych spokrewnionych. Najliczniejszą grupę dzieci przebywających w pieczy zastępczej stanowią dzieci w wieku 7-13 lat oraz w wieku 14-18 lat.

Tabela 8. Dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci w pieczy zastępczej (stan na koniec roku)	9	11	11
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (w danym roku)	0	3	0
Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych	0	0	0
Liczba dzieci usamodzielnionych/opuszczających pieczę zastępczą	1	1	0

Zródło: Opracowanie własne

Wg stanu na dzień 31.12.2024 r.; 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej niezawodowej, 3 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej, 5 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Kwoty z tytułu poniesionych wydatków na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy corocznie zwiększają się, niestety maleje prawdopodobieństwo że rodziny biologiczne które sąd opiekuńczy pozbawił lub ograniczył władzę rodzicielską zaczęły funkcjonowały na tyle dobrze, by dzieci mogły do nich wrócić. Niektóre z tych dzieci przebywają w różnych formach opieki zastępczej od co najmniej 12 lat. Główną przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z terenu gminy Stara Biała jest alkoholizm rodziców, skrajne zaniedbywanie podstawowych potrzeb życiowych, brak odpowiedniej opieki i umiejętności wychowawczych. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej albo instytucjonalnej pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości:

- 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków w trzecim i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela. 9. Wydatki na pokrycie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Rok	Kwota wydatków	Liczba dzieci, za które gmina opłacała pobyt (narastająco)
2024	156 960,60 zł	11 (w tym 9 dzieci w rodzinach zastępczych, 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)
2023	102 039,81 zł	12 (w tym: 9 dzieci w rodzinach zastępczych 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)
2022	64 495,60 zł	10 (w tym: 9 dzieci w rodzinach zastępczych, 0 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)
2021	106 244,72 zł	14 (w tym: 12 dzieci w rodzinach zastępczych, 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)
2020	127 108,96 zł	12 (w tym: 10 dzieci w rodzinach zastępczych, 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)
2019	124 331,96 zł	14 (w tym: 11 dzieci w rodzinach zastępczych, 3 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej)

6. Analiza SWOT

Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony systemu wspierania rodzin w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jak i szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Obowiązująca Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych; - Powołany Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej; - Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Działalność GOKIS-u umożliwiająca efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież; - Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, asystenta, policji, oświaty; - Wykwalifikowana i doświadczona kadra zatrudniona w obszarze wspierania rodziny, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bierna postawa członków rodzin dysfunkcyjnych wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc; - Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego; - Ograniczony dostęp psychiatrii dziecięcej; - Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy; - Brak rodzin wspierających na terenie gminy; - Wyuczona bezradność, brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomoc doświadczonego asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej; - Rosnąca świadomość i reakcje społeczności lokalnej na przypadki krzywdzenia bądź zaniedbywania dzieci - Coraz lepiej funkcjonujący system informacji i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osłabienie się funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodziny, coraz słabsza więź emocjonalna pomiędzy rodzicami a dziećmi; - Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny w kryzysie - Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, uzależnienie od e-papierosów, Internetu, gier kom. - Trudny dostęp do pomocy specjalistów, szczególnie w zakresie chorób i dysfunkcji dzieci, długi okres oczekiwania na pomoc - Niewystarczająca liczba asystentów rodziny.

7. CELE, ZADANIA, TERMINY WSKAŹNIKI, FINANSOWANIE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest **rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin z terenu Gminy Stara Biała zagrożonych lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin.
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
3. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
4. Wzmocnienie kompetencji zawodowych i wsparcie osób działających na rzecz rodziny.

Nazwa zadania	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin			
1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej rodzinom w zakresie pomocy społecznej i innych systemów zabezpieczenia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej - liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania - liczba rodzin otrzymujących na dzieci świadczenia rodzinne, - liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego - liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za Życiem” - liczba dzieci i godzin usług opiekuńczych, opieki wytechnieniowej, asystencji osobistej zrealizowanych w rodzinach z dziećmi z niepełnosprawnością - liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy 	GOPS	Corocznie w okresie 2025-2027
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży szkolnej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne i zasiłki szkolne - liczba dzieci otrzymujących stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe - liczba dzieci niepełnosprawnych korzystających z bezpłatnego transportu - liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych, korekcyjnych, rewalidacyjnych, logopedycznych - liczba i rodzaj organizowanych w szkołach zajęć pozalekcyjnych w tym rozwijających uzdolnienia - liczba zorganizowanych dla dzieci kolonii i półkolonii letnich i zimowych - liczba dzieci i młodzieży, które skorzystały z wypoczynku 	UG GOPS GOKiS Placówki oświatowe i przedszkole Biblioteka	Corocznie w okresie 2025-2027

Cel szczegółowy 2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze			
1.Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze	- liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem w formie pracy socjalnej	GOPS	Corocznie w okresie 2025-2027
2.Promowanie i rozwój poradnictwa specjalistycznego	- liczba osób korzystających z pomocy specjalistów - rodzaj wsparcia - liczba porad i konsultacji	ZI GKRPA PCPR	Corocznie w okresie 2025-2027
3.Udzielanie wsparcia i specjalistycznej pomocy dla dzieci i młodzieży szkolnej	- liczba dzieci korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej oferowanej w gminnych placówkach oświatowych i przedszkolnych	Placówki oświatowe i przedszkolne	Corocznie w okresie 2025-2027
4.Przydzielanie wsparcia asystenta rodziny	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - liczba rodzin współpracujących z asystentem - liczba dzieci w tych rodzinach	GOPS	Corocznie w okresie 2025-2027
5. Upowszechnianie informacji o rodzinach wspierających	- liczba przygotowanych i rozpowszechnionych informacji	GOPS	2025-2027 co najmniej raz w roku
6.Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	- liczba dzieci w pieczy zastępczej - wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	GOPS	Corocznie w okresie 2025-2027
Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny			
1.Organizowanie różnych form aktywności społecznej poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w celu wzmacniania więzi rodzinnych	- ilość zorganizowanych na terenie gminy imprez, pikników, festynów, koncertów - szacunkowa liczba uczestników	UG GOKiS Placówki oświatowe i przedszkolne Biblioteka organizacje pozarządowe parafie	Corocznie w okresie 2025-2027
2.Podejmowanie działań wspierających prawidłowe funkcjonowanie, przeciwdziałaniu agresji, uzależnieniom	- liczba przeprowadzonych pogadank, warsztatów profilaktyczno-edukacyjnych - liczba zrealizowanych projektów, programów - liczba uczestników (rodziców, dzieci) - liczba dzieci, które wyjechały na kolonie letnie z programem profilaktycznym	GKRPA Placówki oświatowe i przedszkolne Policja GOKiS Biblioteka organizacje pozarządowe	Corocznie w okresie 2025-2027
3. Podejmowanie działań prewencyjnych i interwencyjnych mających na celu rozwiązywanie sytuacji kryzysowych	- liczba założonych Niebieskich Kart - liczba wniosków do sądu o wgląd w sytuację dziecka - liczba spotkań ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	GOPS ZI Policja Placówki oświatowe i przedszkolne	Corocznie w okresie 2025-2027

Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie kompetencji zawodowych i wsparcie osób działających na rzecz rodziny			
1. Współpraca i wymiana informacji pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny	- liczba spotkań zespołu ds. monitorowania realizacji gminnego programu wspierania rodziny	UG GOPS ZI GKRPA GOKiS NZOZ Placówki oświatowe i przedszkolne Policja	Corocznie w okresie 2025-2027
2. Podnoszenie kwalifikacji poprzez zapewnienie dostępu do superwizji i różnorodnych form doskonalenia zawodowego osób działających na rzecz rodziny	- liczba szkoleń, warsztatów, webinarów, konferencji z zakresu pracy z rodziną i dzieckiem, - liczba superwizji - liczba uczestników	wszystkie instytucje i podmioty działających na rzecz dziecka i rodziny	Corocznie w okresie 2025-2027

Finansowanie Programu

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny opracowanego na lata 2025-2027 finansowane są w oparciu o środki własne budżetu Gminy Stara Biała, m.in.:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stara Biała
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Stara Biała

Pozostałe źródła pozyskiwania środków finansowych to:

- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego,
- dotacje celowe w ramach rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- wkład własny organizacji pozarządowych.

Przewidywane skutki Programu

Program wspierania rodziny ma przyczynić się do poprawy warunków wychowania dzieci i poprawy realizowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinach.

8. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Stara Biała przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej ze szczególnym uwzględnieniem;

- rodzin dotkniętych przemocą domową i problemem alkoholowym;
- rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- rodzin, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Program realizują:

1) instytucje i organizacje działające na terenie gminy Stara Biała:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej z/s w Białej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej z Filią w Nowych Proboszczewicach,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Stara Biała,
- Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie,
- Szkoła Podstawowa w Starej Białej,
- Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach,
- Przedszkole w Nowych Proboszczewicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Białej i Nowych Proboszczewicach,
- Posterunek Policji w Starej Białej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie

2) instytucje i organizacje spoza terenu gminy Stara Biała:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku,
- Sąd Rejonowy w Płocku – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Kuratorzy

oraz inne podmioty, lokalni liderzy, społeczność lokalna i osoby działające na rzecz dziecka i rodziny.

9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Programu będzie miała charakter ciągły i otwarty co oznacza, że może być wzbogacony o nowe treści zgodnie z aktualnymi problemami, pozyskanymi środkami finansowymi czy zmianami legislacyjnymi zachodzącymi w czasie jego obowiązywania. Należy podkreślić, że cele operacyjne i wskazane zadania zaplanowane są na poziomie ogólnym, co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb lokalnych.

Monitoring Programu prowadzony będzie co roku w oparciu o przyjęte wskaźniki na podstawie sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy ich realizacji. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w kolejnych zapisach programowych. Jednocześnie pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała.

Gmina, jej jednostki organizacyjne, instytucje i inne podmioty oraz organizacje pozarządowe wymienione w Programie lub realizujące działania objęte Programem zobowiązane są do przekazania Koordynatorowi informacji z przebiegu tych działań, **w terminie do 31 stycznia każdego roku.**

Realizując obowiązek wynikający z art.179 ust.1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **w terminie do dnia 31 marca każdego roku** Wójt składa Radzie Gminy Stara Biała roczne sprawozdanie (sporządzone przez Koordynatora Programu) z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

10. PODSUMOWANIE PROGRAMU I REKOMENDACJE

Niniejszy Program zakłada szereg działań skupionych wokół bieżących, rozpoznanych problemów społecznych, dość szczegółowo określa wymagania jakie stoją przed Gminą na najbliższe trzy lata w zakresie wspierania rodziny i jednocześnie zakłada realne możliwości działań oraz oczekiwane rezultaty. Będzie to możliwe dzięki skoordynowanym działaniom i współpracy wszystkich instytucji i służb, których celem jest wspieranie rodziny i przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rodziny, w których wystąpiła dysfunkcja, wymagają systematycznego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, psychologów i pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i innych przedstawicieli instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i ich rodzicami.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy ją wspierać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny, już na etapie kiedy problemy dopiero się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, z powodu których dziecko zostanie odebrane rodzinie biologicznej i na długie lata umieszczone w pieczy zastępczej.

Rekomendacje

Rekomenduje się kontynuowanie działań związanych ze wspieraniem rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Szczególnie pożądane są działania w zakresie:

- udzielania poradnictwa specjalistycznego;
- wsparcia asystenta rodziny;
- utworzenie i prowadzenie placówki wsparcia dziennego;
- realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej;
- wsparcie kompetencji rodzicielskich, szczególnie dla rodziców nastolatków;
- wsparcie rodzin doświadczających uzależnień behawioralnych
- poszerzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej wzmacniającej więzi rodzinne.

Diagnoza potrzeb rodzin dla Gminy Stara Biała

Spis treści

Wstęp	3
Badania wśród dorosłych mieszkańców	4
Badana grupa	4
Aktualna sytuacja rodzin na terenie Gminy Stara Białą	5
Badania wśród dzieci i młodzieży	14
Badana grupa	14
Aktualne potrzeby dzieci i młodzieży na terenie Gminy Stara Białą	14
Podsumowanie	20
Wnioski	22

Wstęp

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2024 roku. Obejmuje on podstawowe zagadnienia związane z potrzebami rodzin.

Powyższe dane uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Stara Biała wśród dwóch grup reprezentujących dwa lokalne środowiska:

- ◆ dorośli mieszkańcy,
- ◆ dzieci i młodzież szkolna.

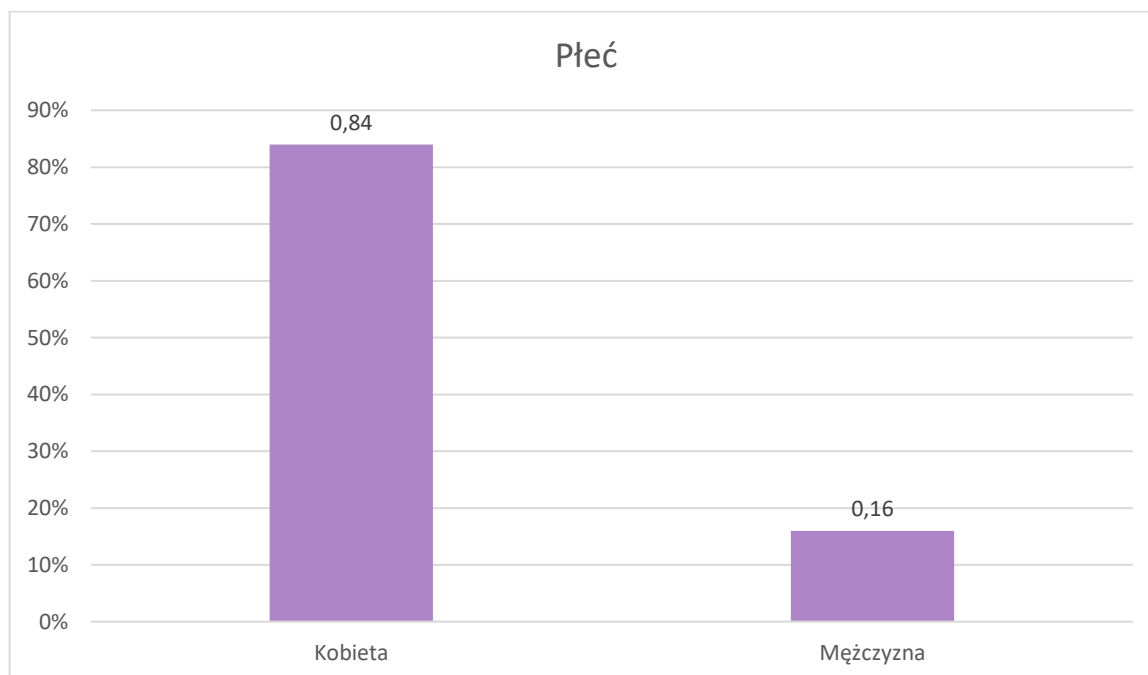
Badania wśród dorosłych mieszkańców

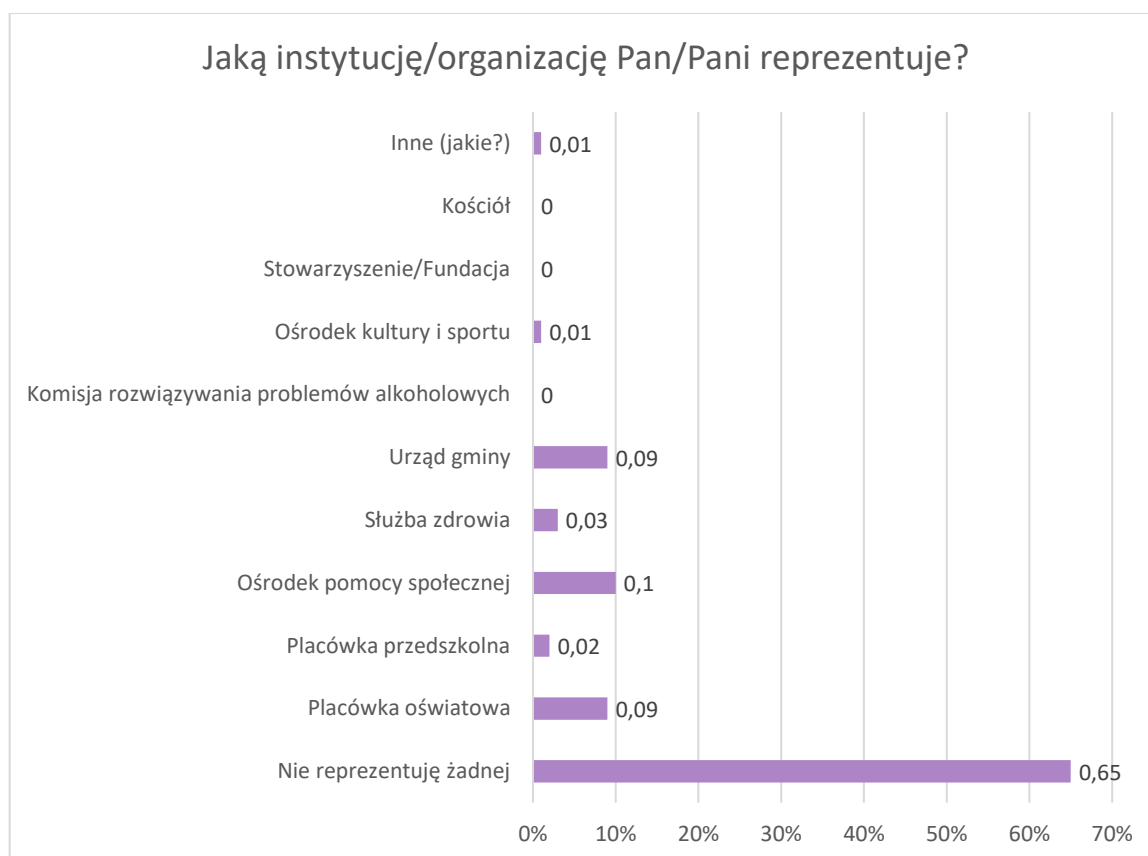
Badana grupa

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Celem badania było ustalenie aktualnej sytuacji rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Stara Biała wraz ze wskazaniem oczekiwanych kierunków działań.

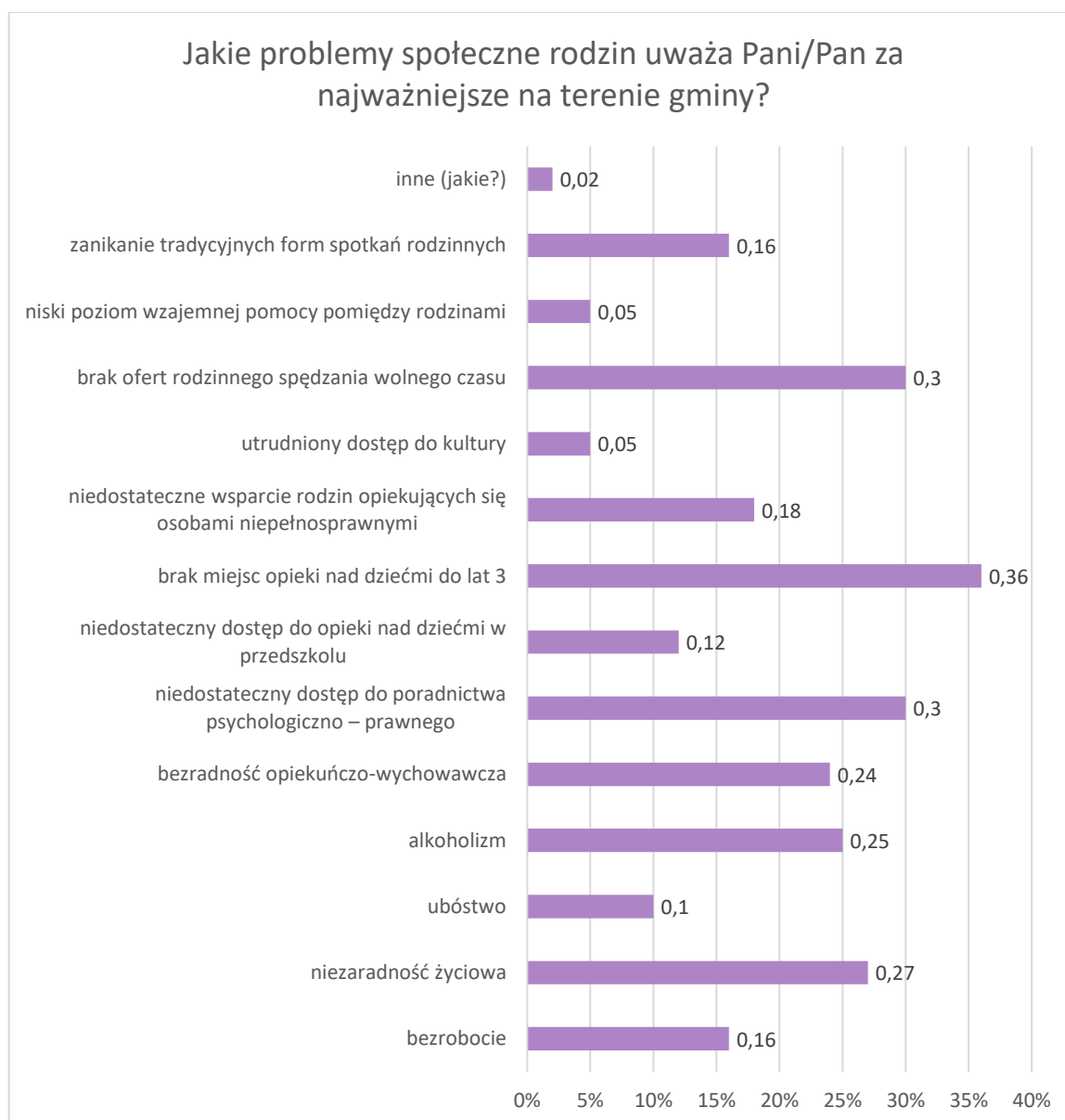
W badaniu wzięło udział 116 osób, a w tym 84% kobiet oraz 16% mężczyzn. Wśród badanych osób 65% nie reprezentuje żadnej instytucji/organizacji, 10% osób ankietowanych deklaruje, że jest z Ośrodka Pomocy Społecznej, 9% z placówki oświatowej, 9% z Urzędu Gminy, 3% ze służby zdrowia, 2% z placówki przedszkolnej, 1% z Ośrodka Kultury i Sportu oraz 1% zaznaczyło „inne” bez podania miejsca.

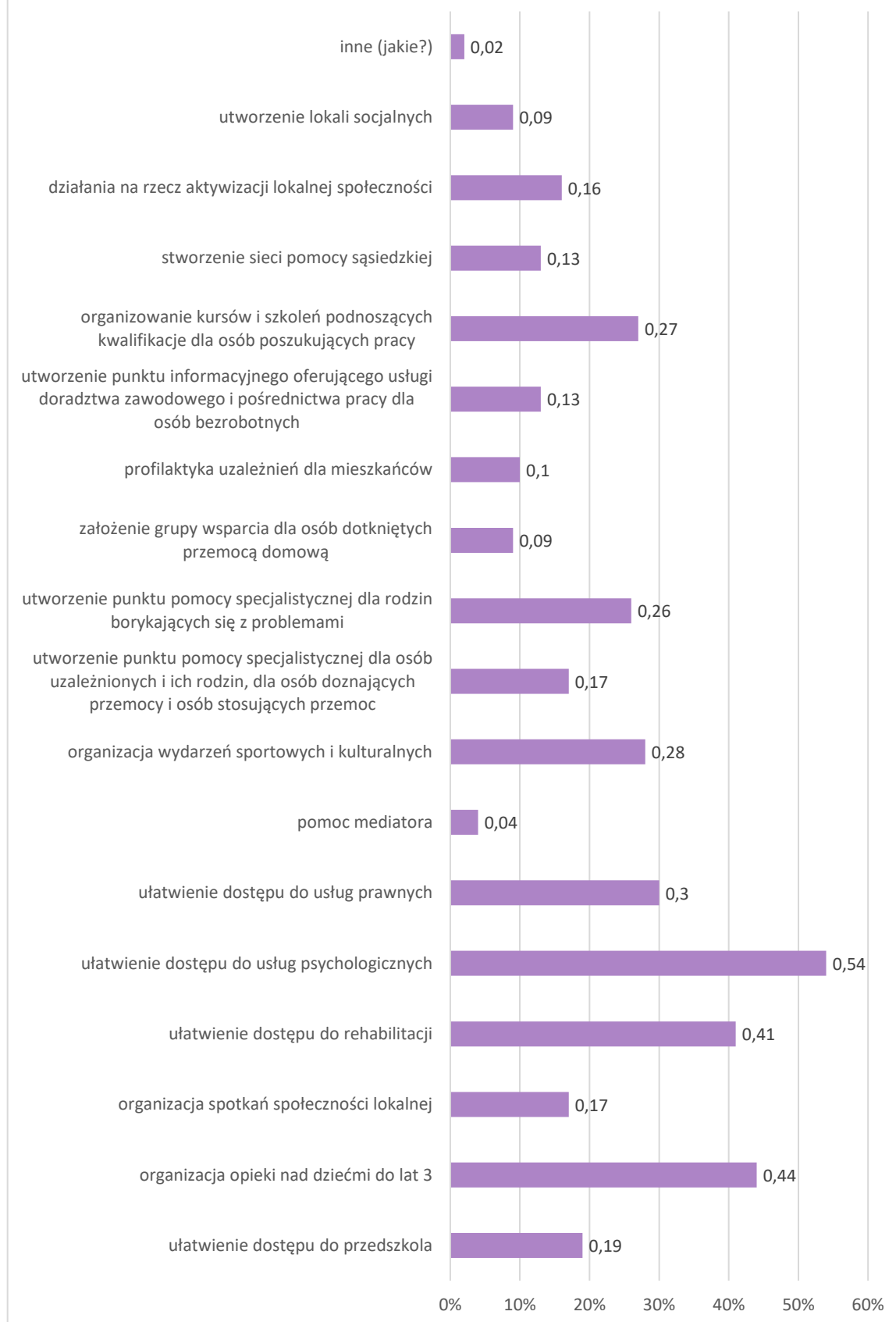
Aktualna sytuacja rodzin na terenie Gminy Stara Biała

Badani mieszkańcy zostali zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na terenie Gminy Stara Biała. Na pierwszym miejscu ankietowani wskazali na brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (36%), na drugim miejscu znajduje się brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu (30%) oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (30%), na trzecim niezaradność życiowa (27%), na czwartym alkoholizm (25%) oraz na piątym bezradność opiekuńczo-wychowawcza (24%).

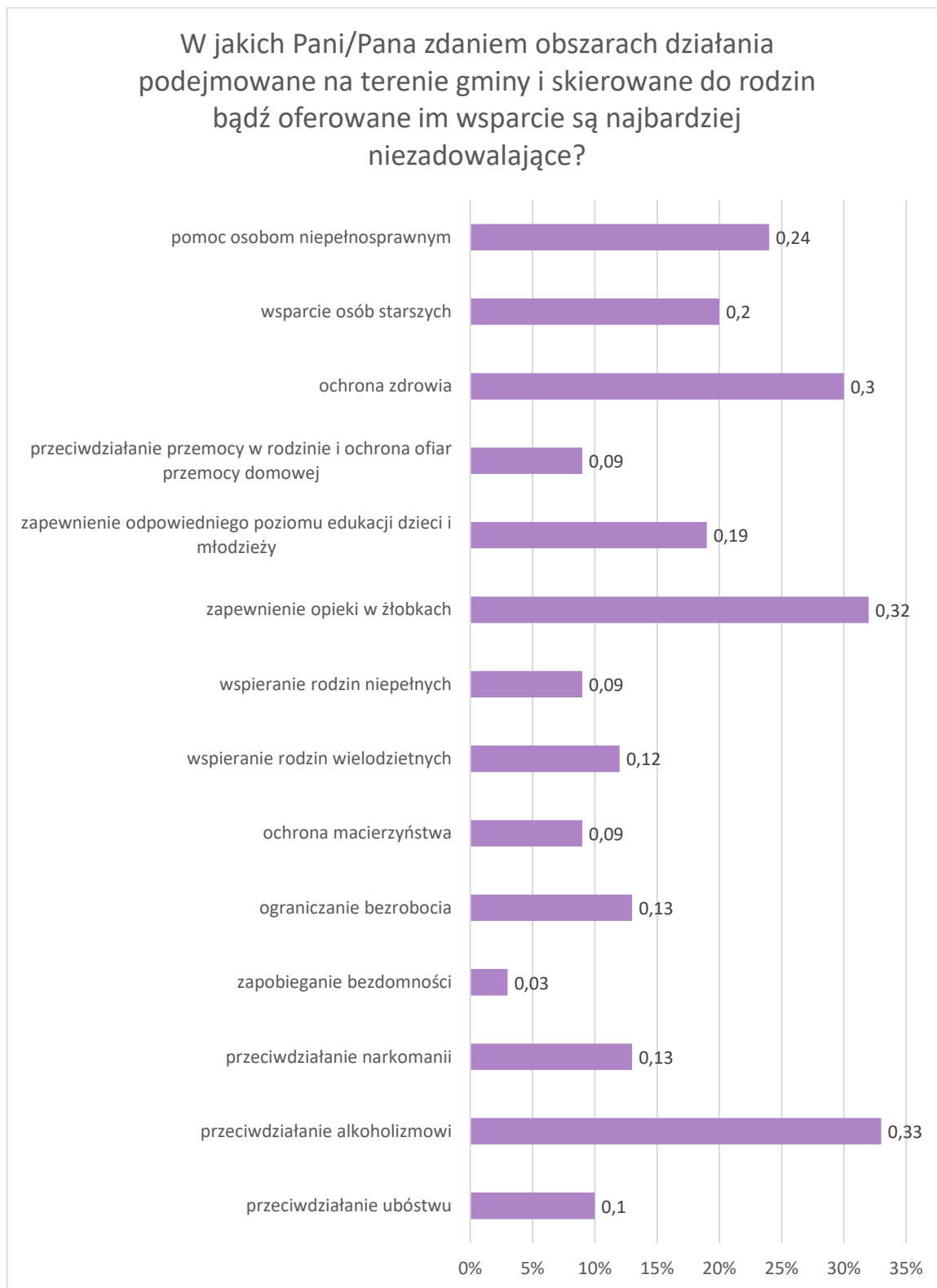

Następnie mieszkańców poproszono o określenie głównych potrzeb rodzin w środowisku lokalnym. Na pierwszym miejscu ankietowani zwrócili uwagę na ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (54%), następnie na organizację opieki nad dziećmi do lat 3 (44%) oraz na ułatwienie dostępu do rehabilitacji (41%).

Jakie są według Pani/Pana główne potrzeby rodzin w Państwa środowisku lokalnym?

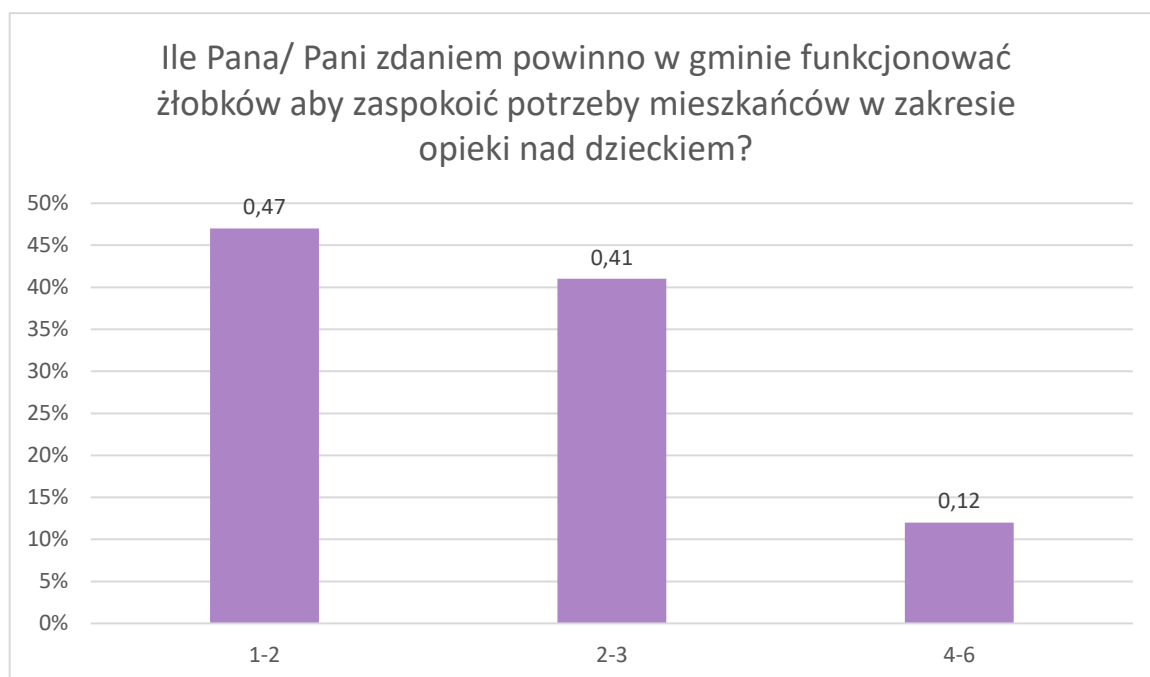
Mieszkańców zapytano także o to, jakie działania podejmowane na terenie Gminy skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie jest najbardziej niezadowolające. Przede wszystkim 33% wskazuje na przeciwdziałanie alkoholizmowi, 32% zapewnienie opieki w żłobkach oraz 30% na ochronę zdrowia.

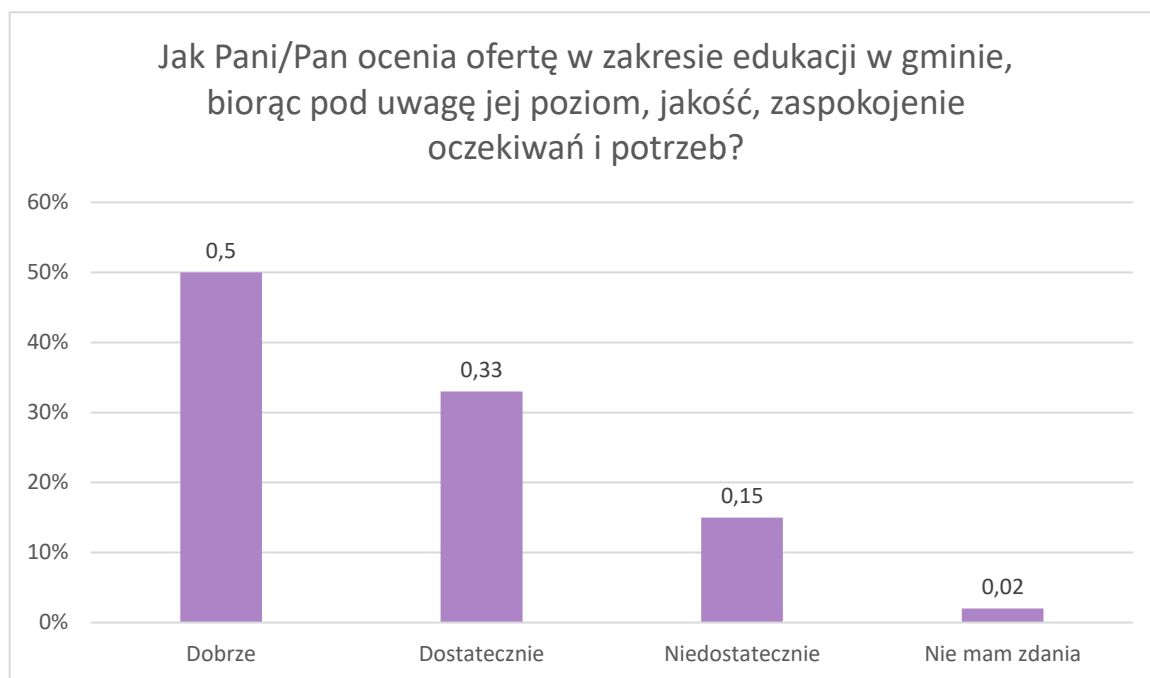
41% badanych uważa, że oferta opieki przedszkolnej w Gminie nie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 18% badanych tego nie wie.

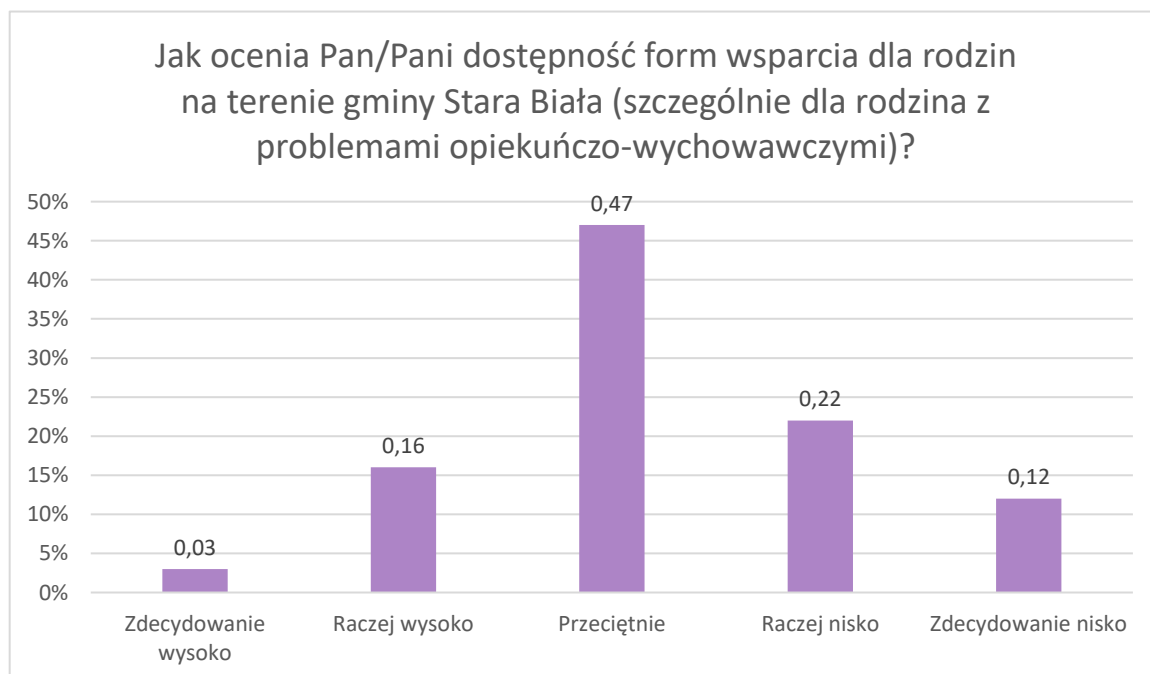
47% mieszkańców uważa, że w Gminie powinny funkcjonować 1-2 żłobki, 41% wskazuje na potrzebę 2-3 takich placówek, a 12% sugeruje, że powinno być 4-6 żłobków, aby zaspokoić potrzeby lokalnej społeczności.

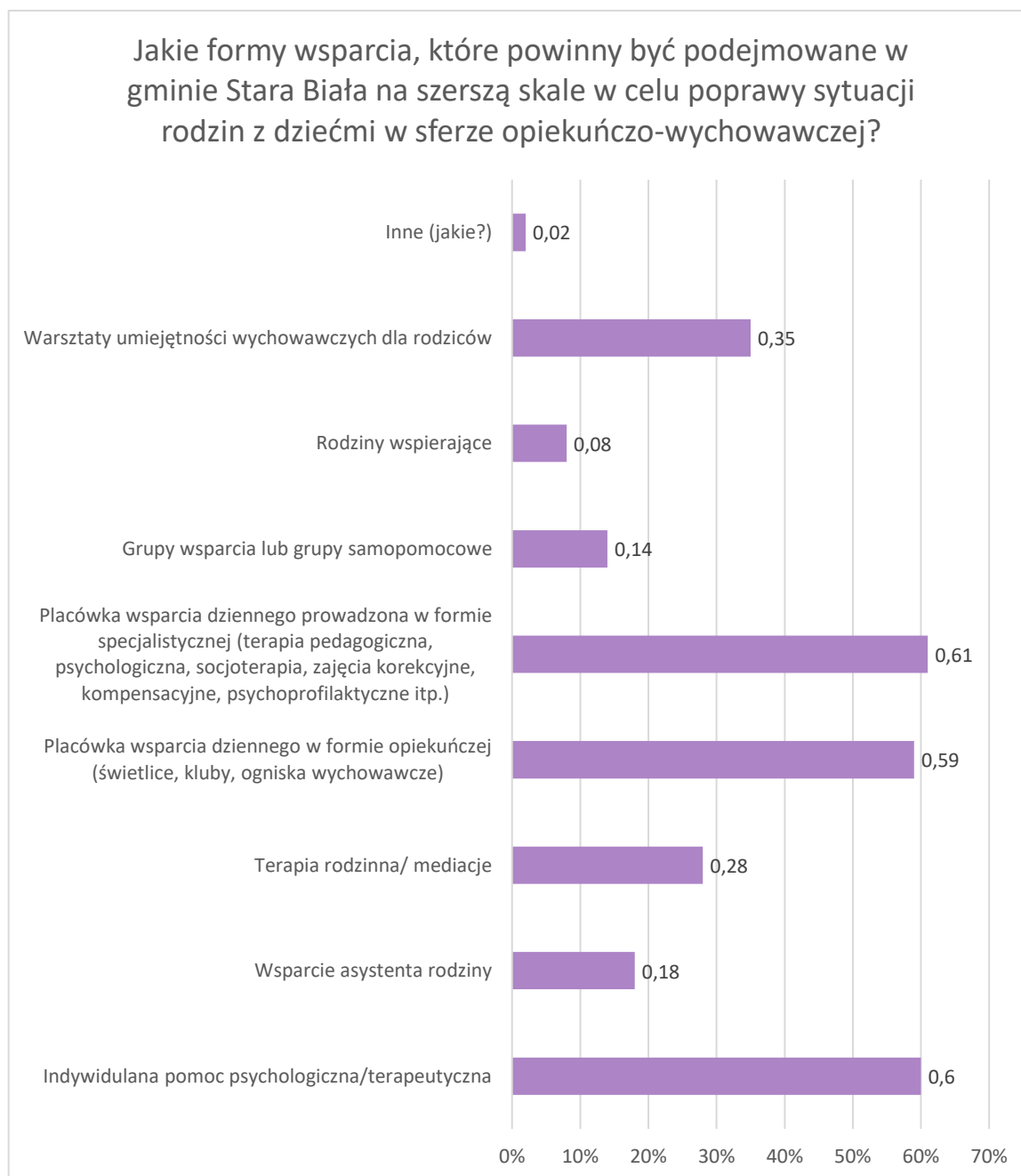
50% mieszkańców ocenia dobrze ofertę w zakresie edukacji w Gminie, 33% - dostatecznie, 15% - niedostatecznie, natomiast 1% - nie ma zdania w tej kwestii.

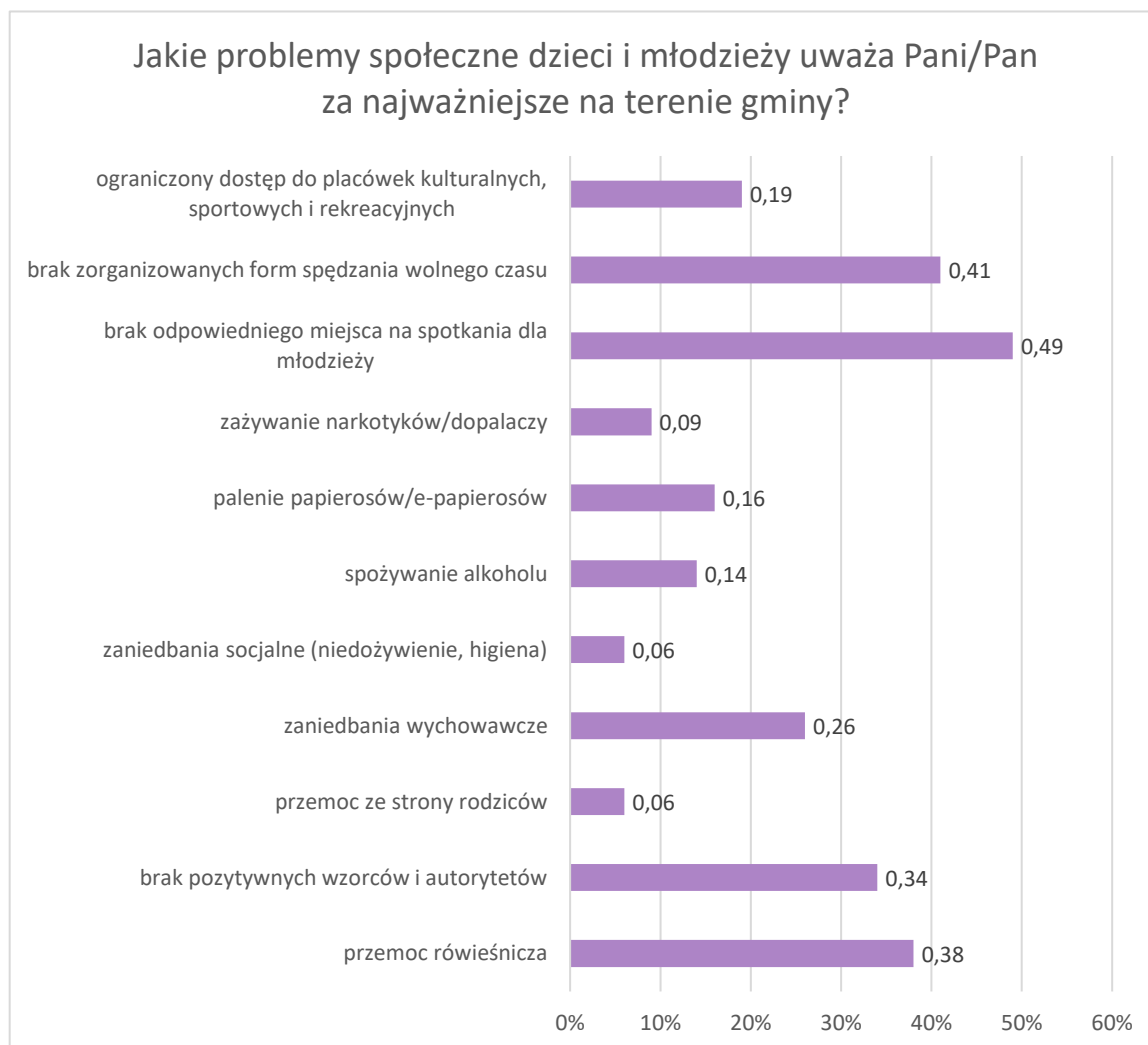
47% badanych mieszkańców ocenia przeciętnie dostępność form wsparcia dla rodzin na terenie Gminy Stara Biała, 19% ocenia je wysoko, natomiast 34% nisko.

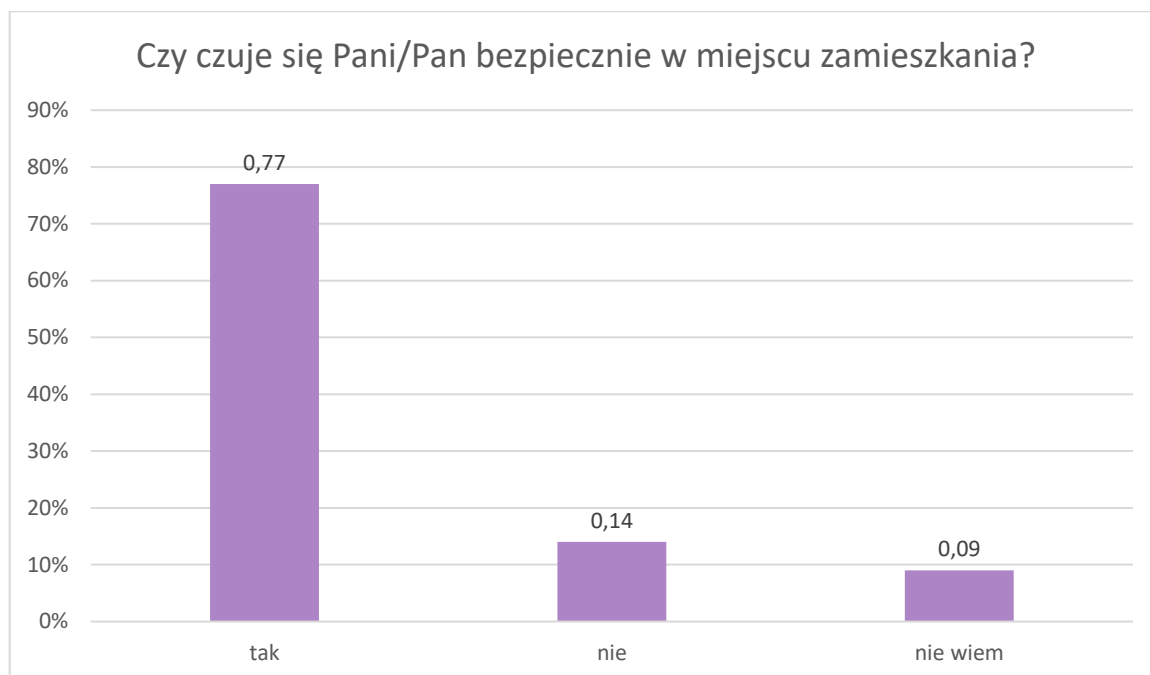
Zapytano mieszkańców o formy wsparcia, jakie ich zdaniem powinny być podejmowane w Gminie Stara Biała na szerszą skalę, w celu poprawy sytuacji rodzin z dziećmi w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wśród 3 pierwszych najpopularniejszych odpowiedzi znajdują się: 61% ankietowanych wskazuje na placówkę wsparcia dziennego prowadzoną w formie specjalistycznej (terapia pedagogiczna, psychologiczna, socjoterapia, zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, psychoprofilaktyczne itp.), 60% na indywidualną pomoc psychologiczną/terapeutyczną, 59% na placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (świetlice, kluby, ogniska wychowawcze). Szczegółowe wyniki znajdują się na wykresie poniżej.

49% badanych mieszkańców zwraca uwagę na to, że najważniejszym problemem społecznym wśród dzieci i młodzieży jest brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży, 41% wskazuje na brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu, 38% na przemoc rówieśniczą oraz 34% na brak pozytywnych wzorców i autorytetów. Szczegółowe wyniki przedstawia wykres poniżej.

77% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 14% twierdzi przeciwnie, a 9% nie wie.

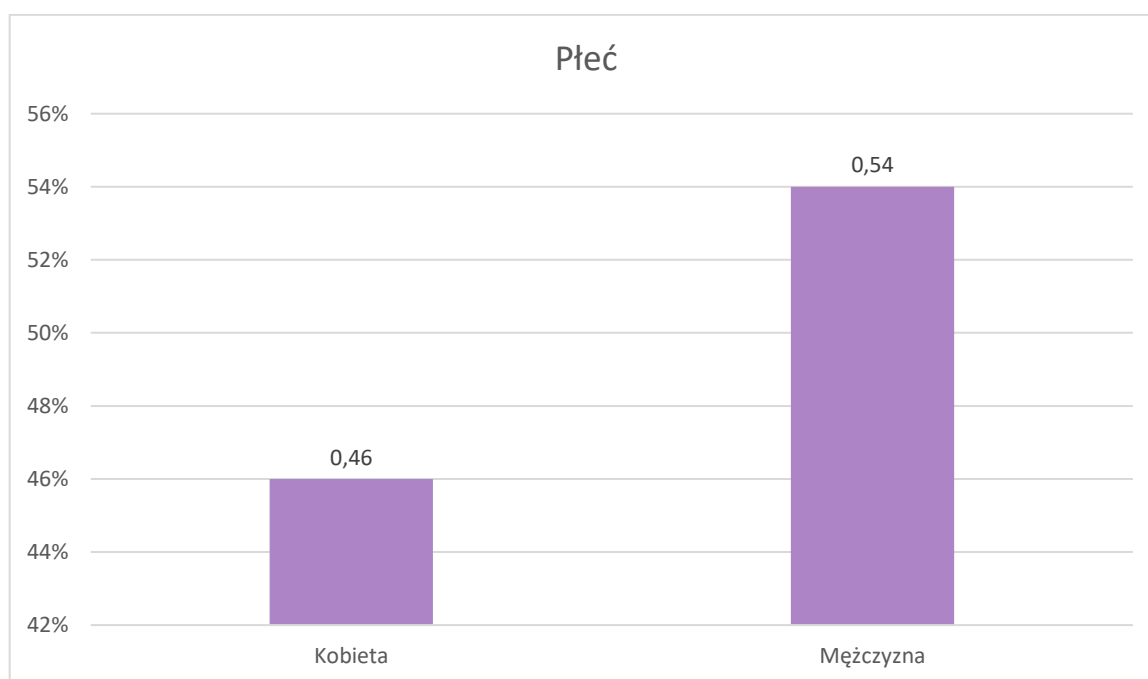

Badania wśród dzieci i młodzieży

Badana grupa

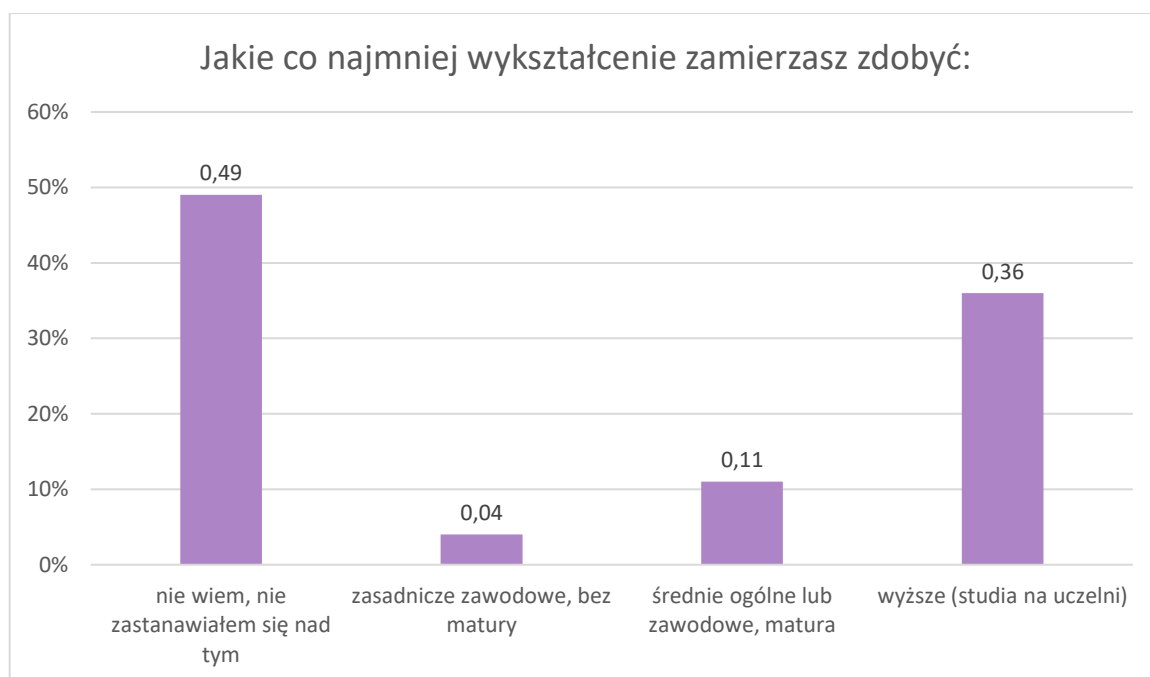
Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania została udzielona odpowiedź.

W badaniu wzięło udział 142 uczniów, z czego 46% to kobiety, natomiast 54% to mężczyźni.

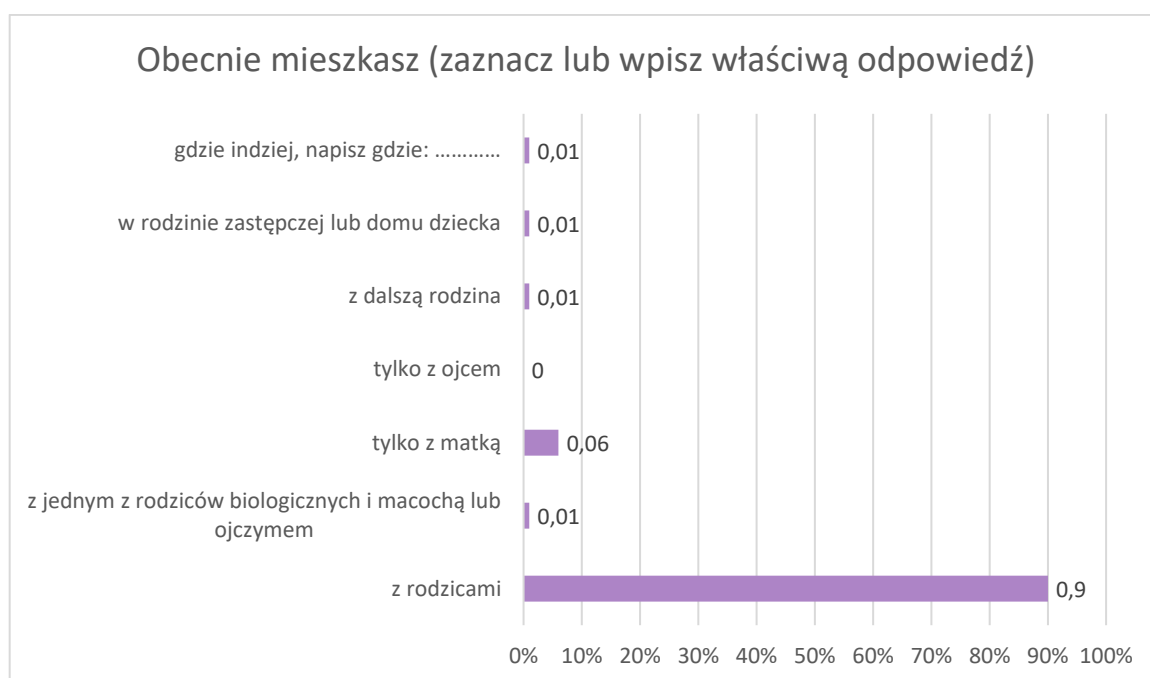

Aktualne potrzeby dzieci i młodzieży na terenie Gminy Stara Biała

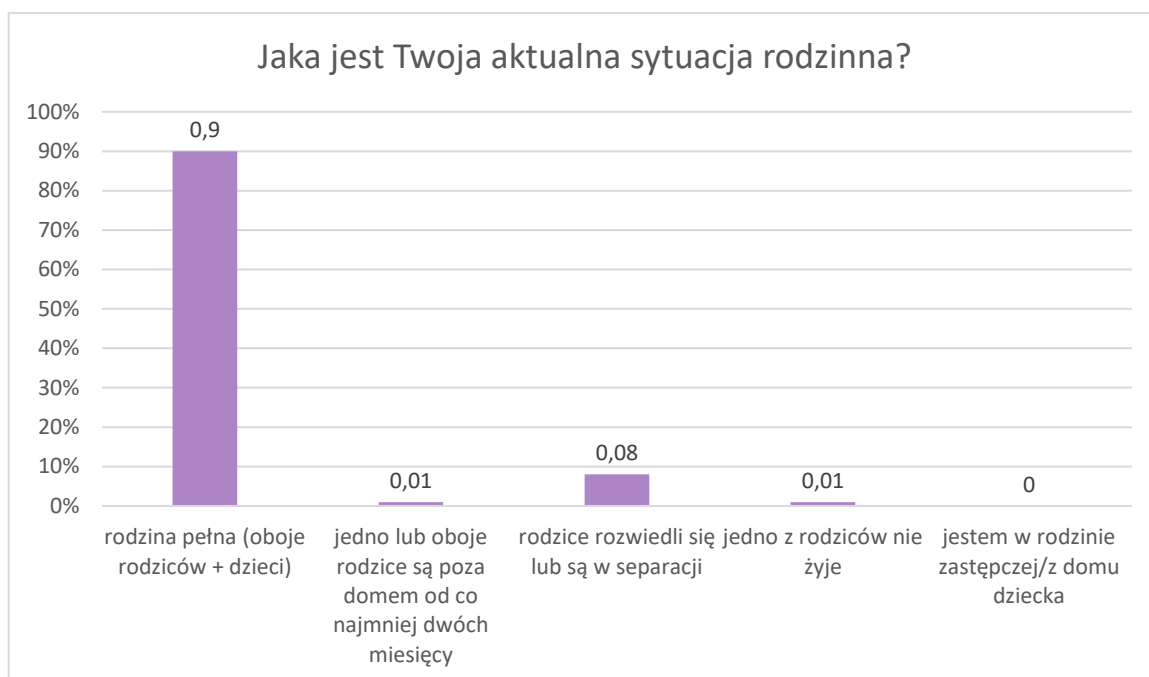
36% badanych uczniów deklaruje, że planuje mieć wyższe wykształcenie, 11% średnie ogólne lub zawodowe, matura. 4% zadeklarowało na zasadnicze zawodowe, bez matury oraz 49% nie wie, nie zastanawiało się nad tym.

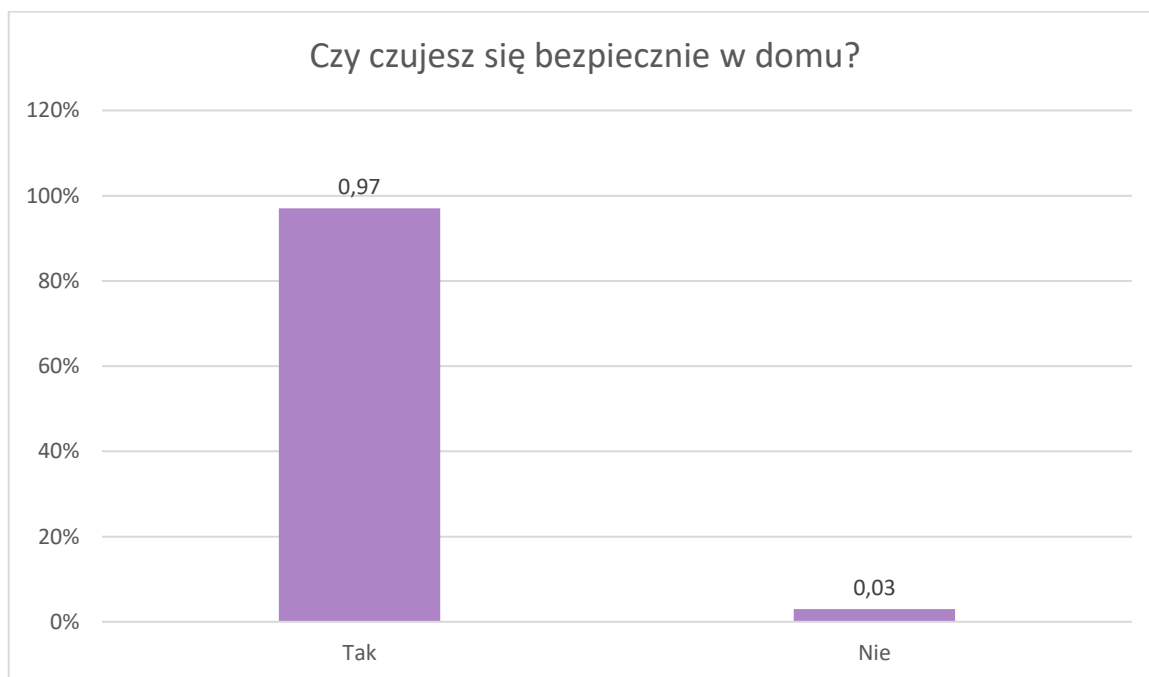
90% badanych mieszka z rodzicami, 6% tylko z matką, 1% z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem, 1% z dalszą rodziną, 1% w rodzinie zastępczej lub domu dziecka oraz 1% zaznaczyło odpowiedź „gdzie indziej”, bez podania miejsca.

90% badanych uczniów wychowuje się w rodzinie pełnej, 8% uczniów deklaruje, że rodzice się rozwiedli lub są w separacji, 1% twierdzi, że jedno lub oboje rodziców są poza domem od co najmniej dwóch miesięcy, wśród 1% badanych jedno z rodziców nie żyje.

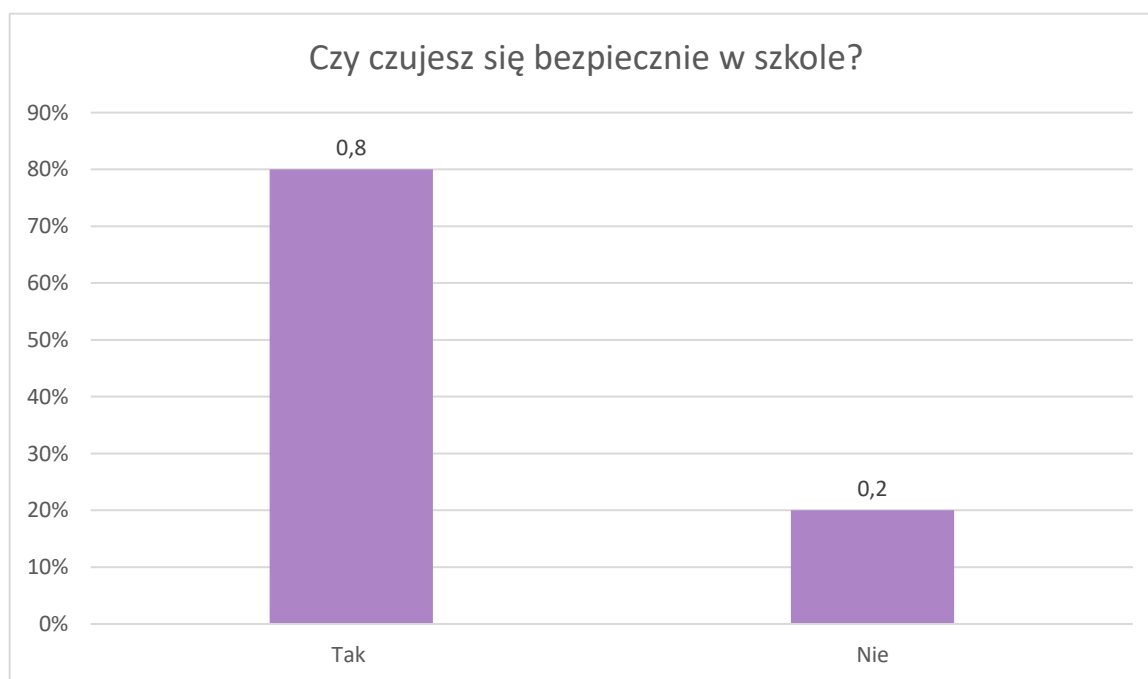
97% uczniów czuje się bezpiecznie w domu.

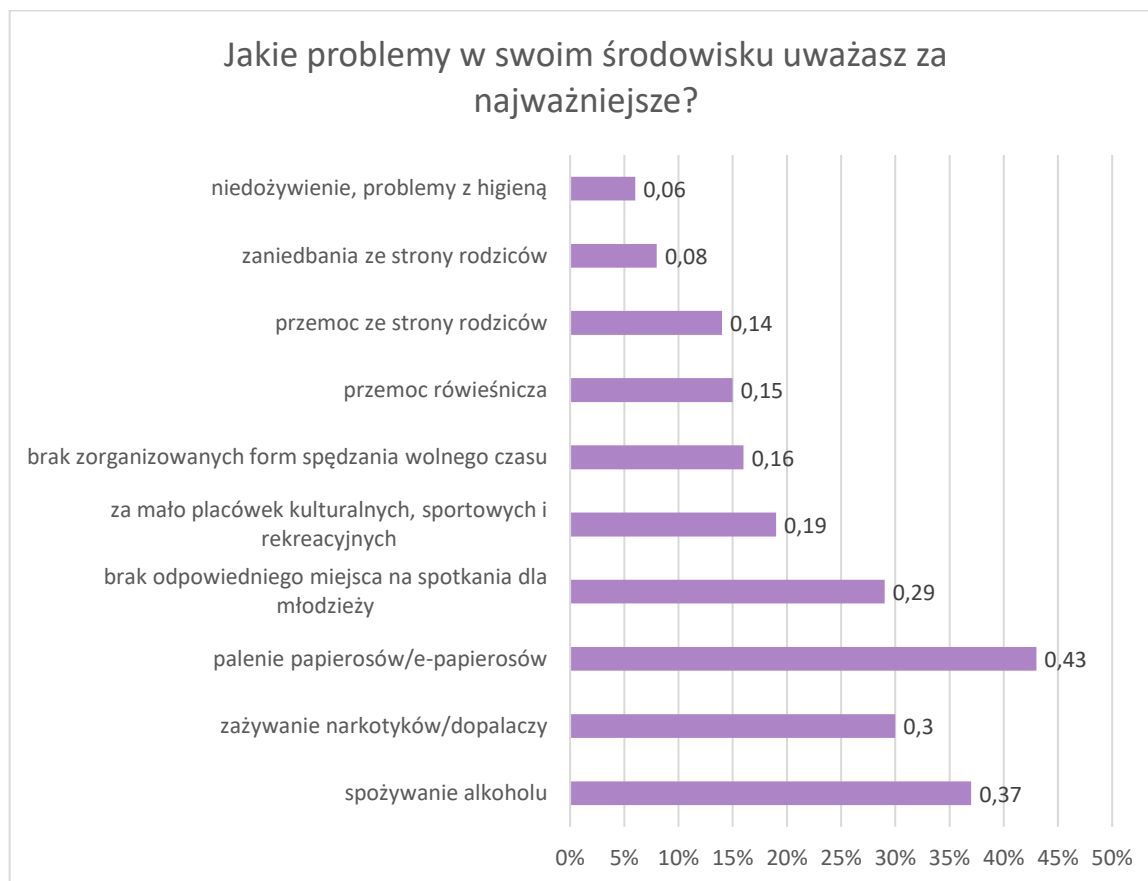
Uczniowie zostali zapytani także o pewne sytuacje, które mogą zdarzyć się w ich rodzinie. 18,3% uczniów wskazuje, że codziennie ktoś pali papierosy oraz 5% uczniów deklaruje, że codziennie ktoś złości się na kogoś oraz 5% - klóci się z kimś. Szczegółowe wyniki określa poniższa tabela.

Jak często widzisz, że ktoś w Twojej rodzinie:	<i>nigdy</i>	<i>widziałem to raz w życiu</i>	<i>widziałem kilka razy w moim życiu</i>	<i>kilka razy w roku</i>	<i>kilka razy w miesiącu</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>
	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.
pije alkohol	30%	6%	15%	27%	15%	6%	1%
pali papierosy	54,2 %	2,1%	9,1%	6,3%	3%	7%	18,3%
jest pijany	61%	18%	13%	4%	2%	1%	1%
złości się na kogoś	25%	10%	21%	13%	14%	12%	5%
klóci się z kimś	28%	13%	20%	15%	11%	8%	5%
bije kogoś	87,3%	4,2%	3,5%	1%	1%	1%	1%
wyzywa kogoś	68%	10%	8%	2%	4%	7%	1%

80% uczniów deklaruje, że czuje się w szkole bezpiecznie.

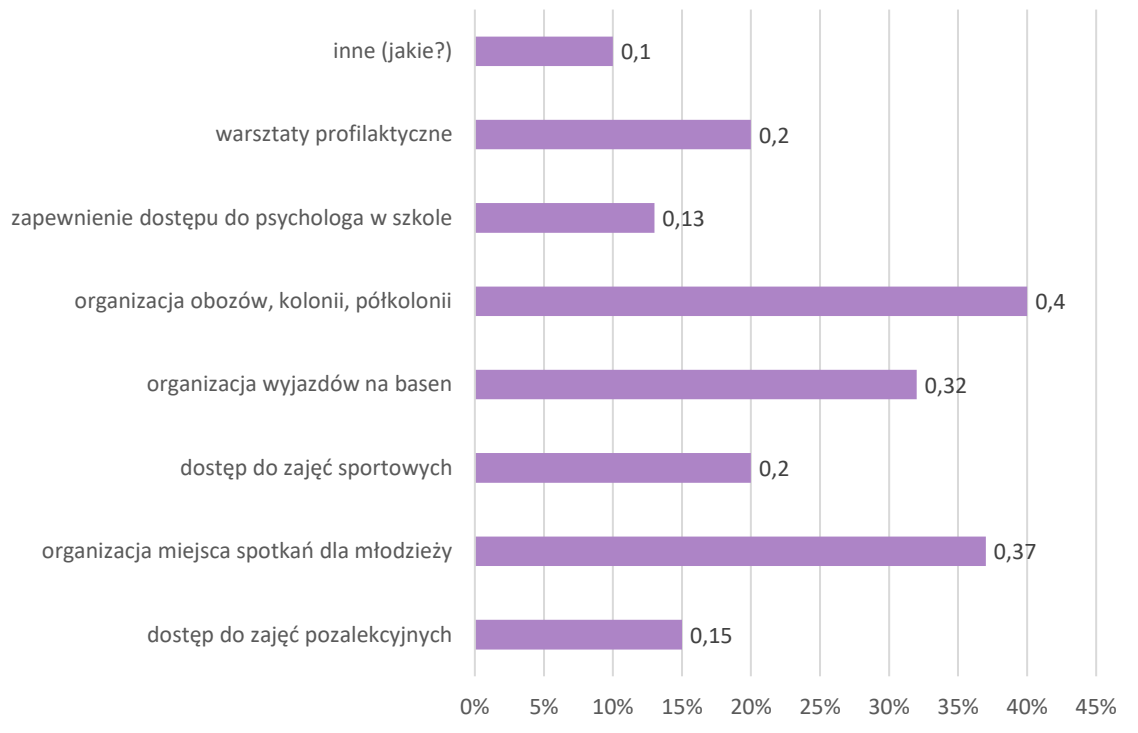

Zapytano młodzież o najważniejsze ich zdaniem problemy występujące w ich środowisku. Na pierwszym miejscu wskazują na palenie papierosów/e-papierosów (43%), następnie na spożywanie alkoholu (37%), a także na zażywanie narkotyków/dopalaczy (30%) oraz brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (29%).

Poproszono uczniów o określenie tego, czego potrzebowaliby najbardziej w swoim środowisku. 40% uczniów wskazało na organizacje obozów, kolonii, półkolonii; 37% uczniów wskazało na organizacje miejsca spotkań dla młodzieży, 32% wskazało na organizacje wyjazdów na basen. Szczegółowe odpowiedzi uczniów określa poniższy wykres.

Spośród poniższych możliwości, zaznacz to czego potrzebowałbyś najbardziej w swoim środowisku?

Podsumowanie

Dorośli mieszkańcy Gminy Stara Biała:

- ◆ Badani mieszkańcy zostali zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na terenie Gminy Stara Biała. Na pierwszym miejscu ankietowani wskazali na brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (36%), na drugim miejscu znajduje się brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu (30%) oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (30%), na trzecim niezaradność życiowa (27%), na czwartym alkoholizm (25%) oraz na piątym bezradność opiekuńczo-wychowawcza (24%).
- ◆ Następnie mieszkańców poproszono o określenie głównych potrzeb rodzin w środowisku lokalnym. Na pierwszym miejscu ankietowani zwrócili uwagę na ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (54%), następnie na organizację opieki nad dziećmi do lat 3 (44%) oraz na ułatwienie dostępu do rehabilitacji (41%).
- ◆ Mieszkańców zapytano także o to, jakie działania podejmowane na terenie Gminy skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie jest najbardziej niezadowolające. Przede wszystkim 33% wskazuje na przeciwdziałanie alkoholizmowi, 32% zapewnienie opieki w żłobkach oraz 30% na ochronę zdrowia,
- ◆ 41% badanych uważa, że oferta opieki przedszkolnej w Gminie nie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 18% badanych tego nie wie,
- ◆ 47% mieszkańców uważa, że w Gminie powinny funkcjonować 1-2 żłobki, 41% wskazuje na potrzebę 2-3 takich placówek, a 12% sugeruje, że powinno być 4-6 żłobków, aby zaspokoić potrzeby lokalnej społeczności,
- ◆ 50% mieszkańców ocenia dobrze ofertę w zakresie edukacji w Gminie, 33% - dostatecznie, 15% - niedostatecznie, natomiast 1% - nie ma zdania w tej kwestii,
- ◆ 47% badanych mieszkańców ocenia przeciętnie dostępność form wsparcia dla rodzin na terenie Gminy Stara Biała, 19% ocenia je wysoko, natomiast 34% nisko,
- ◆ Zapytano mieszkańców o formy wsparcia, jakie ich zdaniem powinny być podejmowane w Gminie Stara Biała na szerszą skalę w celu poprawy sytuacji rodzin z dziećmi w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wśród 3 pierwszych najpopularniejszych odpowiedzi znajdują się: 61% ankietowanych wskazuje na placówkę wsparcia dziennego prowadzoną w formie specjalistycznej (terapia pedagogiczna, psychologiczna, socjoterapia, zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, psychoprofilaktyczne itp.), 60% na indywidualną pomoc psychologiczną/terapeutyczną, 59% na placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (świetlice, kluby, ogniska wychowawcze),
- ◆ 49% badanych mieszkańców zwraca uwagę na to, że najważniejszym problemem społecznym wśród dzieci i młodzieży jest brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży, 41% wskazuje na brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu, 38% na przemoc rówieśniczą oraz 34% na brak pozytywnych wzorców i autorytetów,
- ◆ 77% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 14% twierdzi przeciwnie, a 9% nie wie.

Dzieci i młodzież szkolna:

- ◆ 36% badanych uczniów deklaruje, że planuje mieć wyższe wykształcenie, 11% średnie ogólne lub zawodowe, matura. 4% zadeklarowało na zasadnicze zawodowe, bez matury oraz 49% nie wie, nie zastanawiało się nad tym,
- ◆ 90% badanych mieszka z rodzicami, 6% tylko z matką, 1% z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem, 1% z dalszą rodziną, 1% w rodzinie zastępczej lub domu dziecka oraz 1% zaznaczyło odpowiedź „gdzie indziej”, bez podania miejsca,
- ◆ 90% badanych uczniów wychowuje się w rodzinie pełnej, 8% uczniów deklaruje, że rodzice się rozwiedli lub są w separacji, 1% twierdzi, że jedno lub oboje rodziców są poza domem od co najmniej dwóch miesięcy, wśród 1% badanych jedno z rodziców nie żyje,
- ◆ 97% uczniów czuje się bezpiecznie w domu,
- ◆ Uczniowie zostali zapytani także o pewne sytuacje, które mogą zdarzyć się w ich rodzinie. 18,3% uczniów wskazuje, że codziennie ktoś pali papierosy oraz 5% uczniów deklaruje, że codziennie ktoś złości się na kogoś oraz 5% - kłóci się z kimś,
- ◆ 80% uczniów deklaruje, że czuje się w szkole bezpiecznie,
- ◆ Zapytano młodzież o najważniejsze ich zdaniem problemy występujące w ich środowisku. Na pierwszym miejscu wskazują na palenie papierosów/e-papierosów (43%), następnie spożywanie alkoholu (37%), a także na zażywanie narkotyków/dopalaczy (30%) oraz brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (29%),
- ◆ Poproszono uczniów o określenie tego, czego potrzebowałiby najbardziej w swoim środowisku. 40% uczniów wskazało na organizacje obozów, kolonii, półkolonii; 37% uczniów wskazało na organizacje miejsca spotkań dla młodzieży, 32% wskazało na organizacje wyjazdów na basen.

Wnioski

Wnioski z badań dotyczących dorosłych mieszkańców Gminy Stara Biała:

- 1. Najważniejsze problemy społeczne:** Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz brak ofert wspólnego spędzania czasu przez rodziny są postrzegane jako kluczowe wyzwania społeczne w Gminie Stara Biała. Dodatkowo, mieszkańcy dostrzegają niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego i zauważają problemy związane z niezaradnością życiową, alkoholizmem oraz trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 2. Główne potrzeby rodzin:** Mieszkańcy wskazują, że najważniejsze jest ułatwienie dostępu do usług psychologicznych, lepsza organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 oraz zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych. Te potrzeby wskazują na brak wystarczającego wsparcia dla rodzin w tych obszarach.
- 3. Niezadowolenie z działań Gminy:** Najbardziej niezadowolające według mieszkańców są działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, zapewnieniem opieki w żłobkach oraz z zakresu ochrony zdrowia. Wskazuje to na obszary, które wymagają szczególnej uwagi ze strony władz lokalnych.
- 4. Problemy z opieką przedszkolną:** Znaczna część mieszkańców uważa, że oferta opieki przedszkolnej nie spełnia ich oczekiwań, co może sugerować potrzebę zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach lub poprawy jakości świadczonych usług.
- 5. Potrzeba rozwoju infrastruktury żłobkowej:** Mieszkańcy są zgodni, że w Gminie potrzebne są dodatkowe żłobki – większość wskazuje na konieczność powstania od 1 do 3 placówek, aby zaspokoić potrzeby rodzin z małymi dziećmi.
- 6. Ocena edukacji:** Większość mieszkańców ocenia ofertę edukacyjną pozytywnie, choć znaczna grupa uważa ją za przeciętną lub dostateczną, co sugeruje, że jest miejsce na poprawę.
- 7. Dostępność wsparcia dla rodzin:** Wsparcie dla rodzin jest oceniane przeciętnie – blisko połowa mieszkańców ocenia je jako średnie, co oznacza, że istnieje potrzeba wzmocnienia działań w tym zakresie.
- 8. Formy wsparcia rodzin:** Mieszkańcy wskazują na potrzebę rozszerzenia dostępnych form wsparcia, takich jak placówki wsparcia dziennego z różnorodnymi specjalistycznymi usługami oraz indywidualna pomoc psychologiczna. Te formy pomocy są postrzegane jako kluczowe dla poprawy sytuacji rodzin w Gminie.
- 9. Problemy młodzieży:** Brak odpowiedniego miejsca na spotkania oraz brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu to najważniejsze problemy wskazywane w

odniesieniu do dzieci i młodzieży. Przemoc rówieśnicza i brak pozytywnych wzorców są również istotnymi problemami społecznymi.

- 10. Poczucie bezpieczeństwa:** Większość mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, co jest pozytywnym sygnałem, jednak pewna część ankietowanych ma odmienną opinię, co może wskazywać na potrzebę zwiększenia działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

Wnioski te wskazują na kluczowe obszary do poprawy w Gminie Stara Biała, w szczególności w zakresie wsparcia rodzin, edukacji i opieki nad dziećmi, dostępności usług psychologicznych oraz przeciwdziałania problemom społecznym, takim jak alkoholizm czy przemoc rówieśnicza.

Wnioski z badań dotyczących dzieci i młodzieży szkolnej w Gminie:

- 1. Plany edukacyjne:** Znaczna część młodzieży (36%) planuje zdobyć wyższe wykształcenie, co świadczy o ambicjach i aspiracjach edukacyjnych. Jednocześnie jednak 49% uczniów nie wie, jakie ma plany edukacyjne, co może sugerować potrzebę wsparcia doradztwa zawodowego i edukacyjnego w szkołach.
- 2. Struktura rodzinna:** Większość uczniów (90%) mieszka z obojgiem rodziców i wychowuje się w rodzinie pełnej, co jest pozytywnym sygnałem, jednakże 8% deklaruje, że ich rodzice się rozwiedli lub są w separacji. Mała część młodzieży mieszka z innymi członkami rodziny lub w rodzinach zastępczych, co może wskazywać na pewne trudności rodzinne.
- 3. Poczucie bezpieczeństwa:** Zdecydowana większość uczniów (97%) czuje się bezpiecznie w domu, co jest istotnym czynnikiem wpływającym na ich stabilność emocjonalną i rozwój. Podobnie w szkole – 80% uczniów czuje się tam bezpiecznie, jednakże istnieje grupa, która tego poczucia bezpieczeństwa nie ma, co może wymagać dalszych działań prewencyjnych.
- 4. Problemy w rodzinach:** Palenie papierosów w domach (18,3%) oraz częste złości i kłótnie (po 5%) wskazują na pewne problemy rodzinne, które mogą mieć negatywny wpływ na młodzież. Warto rozważyć programy wsparcia rodzin, aby poprawić jakość relacji domowych.
- 5. Główne problemy młodzieży:** Młodzież postrzega palenie papierosów i e-papierosów (43%), spożywanie alkoholu (37%) oraz zażywanie narkotyków/dopalaczy (30%) jako

kluczowe problemy w swoim środowisku. Zwracają także uwagę na brak odpowiedniego miejsca do spotkań (29%), co może wskazywać na niedostatek przestrzeni do wspólnego, zdrowego spędzania czasu.

- 6. Potrzeby młodzieży:** Uczniowie wyraźnie sygnalizują potrzebę organizacji większej liczby zajęć pozaszkolnych, takich jak obozy, kolonie i półkolonie (40%), a także stworzenia miejsc spotkań dla młodzieży (37%). Część młodych ludzi (32%) wskazuje na potrzebę wyjazdów na basen, co pokazuje, że młodzież potrzebuje zorganizowanych aktywności fizycznych i rekreacyjnych w swoim środowisku.

Te wnioski podkreślają znaczenie działań w obszarze wsparcia edukacyjnego, rodzinnego oraz organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Warto rozważyć rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, przestrzeni dla młodych oraz programów wspierających zdrowe nawyki i relacje społeczne.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny. Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2027 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.